БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 19 (7049)
ЯНВАРИИН 23
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие улам үргэдхэхэ

РСФСР-эй, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведүүдтэ, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин кампани шэнэ, харюусалгатай үедөө орожо, депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ ябажа байна.

Республикын ажалшад РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудаар Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев гэгшэдые туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр, баяр омогорхолтойгоор дэбжүүлнэ. Мүн депутадуудта кандидадуудаар республикын промышленностиин ба хүдөө ажахын түрүүшүүл, наука ба культурын ажал ябуулагшад, партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэд—Коммунистическэ партиин хэрэгтэ үнэн сэхэ байһанаа ажал дээрээ харуулһан, манай арадай эрхим хүбүүд басагад дэбжүүлэгдэнэ. РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай тоодо СССР-эй арадай артист Г. Ц. Цыдынжапов, Бургалтайн МТС-эй зоотехник А. Н. Овчинникова, КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой секретарь Г. И. Климов, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ Д. Ц. Цыремпилон гэгшэд оролсоно. БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэгшэдэй дунда Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тугалшан Г. Т. Будаева, Улан-Удын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэн Н. И. Костеева, Сэлэнгын МТС-эй директор А. Б. Кузьмин, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Т. Д. Сычев, БМАССР-эй уранзохёолшодой союзай правлениин түрүүлэгшэ Н. Г. Балдано болон бусад бии.

Һунгуулиин кампанида хүн зоной тон олоороо хабаададаг, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие туйлай ехээр дэлгэрүүлхые эридэг гээшэ. Партийна олон организацинууд политическэ агитаци шангадхаха тушаа һунгуулиин кампаниин түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн, зохихо хэмжээ абаһан байна. Мүнөө республикын городууд, тосхонуудта 15 мянга гаран агитаторнууд болон пропагандистнууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Һунгуулиин участогуудта агитпунктнууд байгуулагдаад, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриин гол гуламтанууд болгогдонхой. Агитпунктнуудта лекци ба элидхэлнүүд, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ, кинофильмнүүд харуулагдана, уранһайханай самодеятельностиин концертнүүд табигдана.

Гэбэшье, зарим партийна организацинуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри удаанаар, идейнэ доодо хэмжээндэ ябуулагдажа байна. Улан-Удэ городой Городской райониие абаад үзэхэдэ, эндэ зарим агитпунктнууд муугаар түхеэрэгдэнхэй, тэдэнэр һунгагшадай дунда ябуулагдажа байгаа ниитэ-политическэ хүдэлмэриин гуламта боложо үшөөл шадаадүй. Тэндэ хөөрэлдөөнүүд, лекцинүүд, элидхэлнүүд үсөөн үнгэргэгдэнэ, зарим агитаторнууд даалгагдаһан участогуудтаа үшөө ерээдүй, һунгагшадай дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөдүй байһаар. Партиин райком, тэрээнэй бюро хадаа һунгагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри дэлгэрүүлгэдэхи дутагдалнуудтай эбсэнэ, тэдээниие зайсуулха тушаа яаралтай хэмжээ абанагүй. Партиин райком агитпунктнуудые эмхидхэхэ ба түхеэрхэ, тэдээнэй даагшадые шэлэн олохо, баталха хэрэгые һүүлэй үдэрнүүд хүрэтэр унжагайруулаа. Агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри мүн Тарбагатайн, Прибайкальска ба Хориин аймагуудай һунгуулиин олон участогуудта хангалтагүйгөөр дэлгэрүүлэгдэжэ байна.

Партийна организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ, һунгагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриие хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, энэ хэрэгтэ бии байгаа дутагдалнуудые эрид усадхаха ябадал болоно. Энэ хүдэлмэриие шадабаритай һайнаар хүтэлбэрилхэ гээшэ иланхаяа шухала байна.

Коммунистическэ партиин бэелүүлжэ байгаа политикые ажалшадта гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулха гээшэ агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриин гол удхань байха ёһотой

Депутадуудта кандидадуудые регистрацилга һаяар эхилхэнь. Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин тон шухала зорилго хадаа коммунистнууд болон партиинабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө агитаци хэхэ, депутадуудта кандидадуудай намтартай, тэдээнэй олониитын-политическэ ажал-ябуулгатай һунгагшадые һайса танилсуулха ябадал болоно.

Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд бүгэдэ арадай шухала хэрэг боложо, ажалшадай политическэ ба ажалай үзэгдөөгүй дэбжэлтэ түрүүлдэг байна. Партийна организацинууд ажалшадай үүсхэл оролдолгые бүхы хэмжээгээр дэмжэхэ, промышленностьдо ба хүдөө ажахыда шэнэ амжалта туйлалгада зорюулха ёһотой. Промышленна предприятинуудай парторганизацинууд хадаа табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уялгатай. Колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай парторганизацинууд ниитын малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэлгэ, 1955 оной хабарай тарилгада жэшээтэ һайн бэлэдхэлгэ хангаха ёһотой.

Үнгэрһэн һунгуулиин кампанинуудай үедэ партийна организацинууд болон тэдээнэй агитаторнуудай олоһон, агитационно-ниитын хүдэлмэриин арга дүршэлнүүд мүнөө гүйсэд хэрэглэгдэхэ ёһотой. Лекци болон элидхэлнүүдые хэлгэдэ партийна, советскэ, профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые, интеллигентнэрые олоорнь хабаадуулха шухала.

Һунгуулиин участогуудай агитпунктнуудта агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхатаяа хамта, агитаторнууд һунгагшадай ажаһуудаг газартань политическэ хүдэлмэреэ һуладхаха ёһогүй. Агитаторнууд хадаа һунгагшадай интересүүд болон эрилтэнүүдые хараадаа абаха, хөөрэлдөөгөө ойлгосотой һайнаар хэхэ зэргэтэй.

Партийна организацинуудай агитационно-ойлгууламжын бүхы хүдэлмэриин зорилго юуб гэхэдэ, һунгалтада бүхы һунгагшадай эдэбхитэйгээр хабаадаха, Коммунистическэ партиин хэрэгтэ үнэн шударгы, партиин политика ба шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхэ шадабаритай хүнүүдэй депутадуудаар һунгагдаха ябадал туйлаха ёһотой.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр Полозов Михаил Игнатьевичые БМАССР-эй Коммунальна ажахын министрын уялгануудһаа сүлөөлбэ.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр Лисюткин Василий Петровичые БМАССР-эй Коммунальна ажахын министрээр томилбо.

Ашаглагдахаяа байгаа электростанцинуудта хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэнүүдые болзорһоонь урид бүтээн гаргахын түлөө

ЛЕНИНГРАД, январиин 20. (ТАСС). Сталинай нэрэмжэтэ заводой металлистнууд үнгэрэгшэ жэлдэ Куйбышевска ГЭС-эй барилгашадта долоон томо турбинануудые болзорһоонь нилээд урид бүтээн гаргажа үгэһэн юм. Гидроэлектростанцинуудай захилнуудые болзорһоонь урид бүтээн гаргахын түлөө тус заводой коллектив мүрысэжэ байна. Гидротурбинна цехын олон тоото хүдэлмэришэд Куйбышевска ГЭС-эй ээлжээтэ наймадахи машинын детальнуудые механическаар мүлилгые түргэдхэжэ байна. Турбина бүтээгшэд үсэгэлдэр бүхэзаводской суглаан дээрээ 1955 оной уялга абаа. Ашаглагдахаяа байгаа электростанцинуудай яаралтай захилнуудые бүтээн гаргалгада уялга соонь ехэ анхарал хандуулагдана. Металлистнууд Куйбышевска наймадахи ба юһэдэхи турбинануудые, тэрэшэлэн Нарвска ГЭС-тэ хэрэглэгдэхэ һүүлшын машиные болзорһоонь урид бүтээн гаргаха уялга абаа.

Республикын ажалшад БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар Эхэ оронойнгоо эрхим хүнүүдые дэбжүүлнэ

Республика соо боложо байгаа һунгалтын урда тээхи суглаанууд дээрэ БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Н. А. БУЛГАНИН, К. Е. ВОРОШИЛОВ, Л. М. КАГАНОВИЧ, Г. М. МАЛЕНКОВ, А. И. МИКОЯН, В. М. МОЛОТОВ, М. Г. ПЕРВУХИН, М. З. САБУРОВ, Н. С. ХРУЩЕВ гэгшэд, мүн республикымнай партийна ба советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, ажахын ба культурна байгуулалтын түрүүшүүл дэбжүүлэгдэжэ байна

* *

Кударын аймаг

Һүүлэй үдэрнүүдтэ аймагай колхозууд болон машинно-тракторна станцинуудта, предприятинууд, эмхи зургаанууд болон һургуулинуудта хаа хаанагүй һунгалтын урда тээхи суглаанууд үнгэргэгдэжэ, БМАССР-эй болон аймагай Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ боложо байна.

АЛТАЙ. Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо болоһон суглаан дээрэ колхозник Дашинима Цыдеев үгэ абаад, иигэжэ хэлэбэ:

—Парти, правительствынгаа хүтэлбэрилэгшэдые, мүн манай дунда ажал хүдэлмэреэрээ шалгарһан эрхим хүбүүд, басагадаа засаг түрынгөө дээдэ органдо эльгээхэ байнабди. Би республикынгаа Верховно Соведэй депутадта кандидадаар манай түрэл Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь **Никита Сергеевич Хрущевые** дэбжүүлнэб.

Удаань колхознигууд Занданов, Филиппов гэгшэд үгэ абажа, мүн БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар нүхэд **В. М. Молотовые, Л. М. Кагановичые** дэбжүүлээ.

Эдэнэй дурадхалнууд сугларагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаһан байна.

Һүүлээрнь колхозой агроном нүхэр Ранжуровта үгэ үгтэбэ.

—Би БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар манай хүршэ Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг Хамнигадайн МТС-эй агроном **Жарникова Клавдия Макаровнае** дэбжүүлнэб,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.—Клавдия Макаровна манайшье эндэ хүдэлмэрилөө, тиимэһээ тэрэниие һайнаар мэдэхэ байнабди. Нүхэр Жарникова хүдөө ажахын культурануудай ургаса дээшэлүүлхын тулада хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байдаг. Наукын һүүлэй үеын туйлалтанууд болон түрүү дүй дүршэл колхозно үйлэдбэридэ зоримгойгоор нэбтэрүүлнэ.

Удаань хэдэн хүнүүд үгэ хэлэжэ, нүхэд Цыдеев, Ранжуров гэгшэдэй дэбжүүлһэн кандидатуранууды халуунаар дэмжээд, БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Кударын № 69 округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхынь **Н. С. Хрущевые, В. М. Молотовые, А. М. Кагановичые** ба **К. М. Жарниковае** гуйха гэһэн дурадхал оруулаа.

* *

ТАМИР. Мүн тэрэшэлэн Тамирска дунда һургуулида һунгуулиин урда тээхи суглаан үнгэргэгдөө. БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар **Н. С. Хрущевые, Л. М. Кагановичые** дэбжүүлхэ тухай багшанар Павел Журавлев, Елизавета Зевилева гэгшэдэй дурадхахада сугларагшад удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтана.

Удаань һургуулиин директор Александр Павлович Буиновта үгэ үгтөө.

—Би һунгуулиин Тамирска № 70 округһоо БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар «Бурят-Монгольская правда» газетын редактор **Иван Мартынович Стегачевые** дэбжүүлнэб. Иван Мартынович арадай үнэн сэхэ хүбүүн, олохон жэл хүтэлбэрилхы тушаалда хүдэлмэрилжэ байна. Манай этигэл найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулхань лабтай.

Тэрэнэй дурадхал мүн лэ нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан дэмжэгдэһэн байна.

Удаань сугларагшад **Н. С. Хрущевые, Л. М. Кагановичые** ба **И. М Стегачевые** БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин № 70 округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гуйха гэһэн тогтоол абаа.

Хэжэнгын аймаг

Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудай гэшүүдэй, мүн Чесаны МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй һунгалтын урда тээхи суглаанууд болоо. Бурят-Монголой Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэ тухай асуудал эндэхи колхознигууд, механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд зүбшэн хэлсэбэ. Хэжэнгын колхознигууд эгээн түрүүн парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд — **Никита Сергеевич Хрущевые, Климент Ефремович Ворошиловые, Анастас Иванович Микояниие** БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлбэ. Мүн республикын Хүдөө ажахын министр **Будажап Лобсанович Лобсановые** Дунда-Худанай № 68 округһоо дэбжүүлээд, энэ округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гуйба.

Хрущевой, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүд, Хэжэнгын дунда һургуулиин коллектив өөһэдынгөө суглаанууд дээрэ Хэжэнгын № 67 округһоо **Никита Сергеевич Хрущевые, Анастас Иванович Микояниие, Максим Захарович Сабуровые** ба Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Бумбэ Гомбоевич Гомбоевые** дэбжүүлээд, энэ округто баллотировалагдахыень гуйха гэһэн тогтоол баталан абаа.

Улан-Удэ город

Городской район

«Забайкаллес» комбинадай коллективэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай хамтын суглаан боложо, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлбэ. Тус суглаас партийна эхин организациин секретарь нүхэр Логушкин нээгээд, үйлэдбэриин таһагай инженер Мария Степановна Старковада үгэ үгэбэ.

— Би, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин Свердловскэ № 4 округһоо врач-окулист **Екатерина Михайловна Никифоровае** дэбжүүлнэб. Нүхэр Никифоровае манай республикын ажалшад шадабаритай мэргэн врач-окулист, арад зондо анхаралтайгаар хандадаг, олониитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг хүн гэжэ бүгэдөөрөө мэдэхэ. Тиимэ тула Екатерина Михайловна Никифорова манай найдабариие гүйсэд дүүргэжэ шадахань лабтай, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Энэ дурадхалые комбинадай таһагай ахалагша инженер нүхэр Токмакова, главна бухгалтер нүхэр Лосев, ой модоной ба модо урадхуулгын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой ажалые хамгаалгын инспектор нүхэр Тарабаев гэгшэд халуунаар дэмжэбэ.

Һунгуулиин Свердловскэ № 4 округһоо Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр **Екатерина Михайловна Никифоровае** дэбжүүлхэ гэжэ һунгалтын урда тээхи суглаанда хабаадагшад нэгэн һаналаар тогтообо.

Һүүлээрнь суглаанда хабаадагшад һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөндэ байлсаха түлөөлэгшэдые һунгаба.

Железнодорожно район

Уржадэр Улан-Удын депогой бэлэдхэлгын цехтэ хэдэн зуугаад түмэрзамшад сугларжа, ехэхэн патриотическа дэбжэлтын оршон байдалда БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлбэ.

Депогой месткомой түрүүлэгшэ нүхэр Карпушев коллективэйнгээ һунгалтын урда тээхи суглаае нээгээд, Улан-Удын депогой үнинэй машинист, Сталинска шангай лауреат, СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Ягодинда үгэ үгэбэ.

—БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын элитэ ажал-ябуулагша, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **Лазарь Моисеевич Кагановичые** би дэбжүүлнэб,—тээд нүхэр Ягодинай дурадхахадань суглаанда хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Удаалан үгэ хэлэһэн Улан-Удын депогой цехын начальник нүхэр Теремицкий гээшэ Л. М. Кагановичые дэбжүүлхэ тухай дурадхалые баяртайгаар дэмжэбэ.

Нүхэр **Лазарь Моисеевич Кагановичые** БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ, мүн һунгуулиин Железнодорожно 12-дохи округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гуйха гэһэн тогтоол һунгалтын урда тээхи суглаанда хабаадагшад баталан абаба.

Баргажанай аймаг

БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан һунгалтын урда тээхи суглаан Баргажанай аймагай хэлхеэ-холбооной контородо болобо.

Хэлхеэ-холбооной техник нүхэр Константинов үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ:

—Баргажанай 37-дохи һунгуулиин округһоо БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ гэһэн найдабари манай коллективтэ үзүүлэгдэбэ. Тиимэһээ Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тугалшан нүхэр **Ганжур Тыкешкиевна Будаевае** депутадта кандидадаар дэбжүүлхые би дурадханаб. Тэрэ хадаа 1924 ондо үгытэй таряашанай бүлэдэ түрэһэн юм. Эдэбхитэй колхозница нүхэр Будаева жэлһээ жэлдэ хэдэн зуугаад ажалта үдэр олодог байна. Тэрэ 175 тугалай байдаг заимкые даагшын уялга мүнөө үедэ дүүргэнэ. Нүхэр Будаева эрхимээр ажаллаһанайнгаа түлөө аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хоёр дахин хабаадалсаһан байна. Манай этигэл найдабариие тэрэнэй нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулха байһаниинь лабтай.

Тэрэнэй һүүлээр нүхэд Лизенги, Игнатьев гэгшэд үгэ хэлэжэ, нүхэр Константиновай оруулһан дурадхалые бүримүһэн дэмжэбэ.

Баргажанай 37-дохи һунгуулиин округто БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр **Будаева Ганжур Тыкешкиевнае** дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаба.

Һунгуулиин № 744 «Забайкальска» округой ажалшадай түлөөлэгшэдэй һунгалтын урда тээхи зүблөөн январиин 21-дэ болоо.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн дунда һургуулиин багша— залуу һунгагша нүхэр Машкина үгэ хэлэжэ байна.

С. Доржиевай фото.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1954 оной гүрэнэй түсэбые дүүргэлгын дүнгүүд тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлениин мэдээсэл

1954 ондо промышленностиин, хүдөө ажахын ба транспортын хүгжэлтэ, капитальна барилгын ургалта, дотоодын ба гадаадын худалдаа наймаанай үргэдхэлгэ, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай олошоролго ба арадай ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээнэй дээшэлэлгэ иимэ тоо мэдээнүүдээр тодорхойлогдоно гэбэл:

I.

Промышленностьда үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэлтэ

Промышленностиин валовой продукци бүтээн гаргалгын жэлэй түсэб юрэнхыдөө 103 процент дүүргэгдээ. Промышленностиин валовой продукци бүтээн гаргалгын жэлэй түсэб зарим министерствонүүдээр иигэжэ дүүргэгдээ:

	1954 ондо жэлэй түсэбые дүүргэлгын процент
СССР-эй Хара металлургиин министерство	101
СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерство	102
СССР-эй Нүүрhэнэй промышленностиин министерство	101
СССР-эй Нефтяной промышленностиин министерство	103
Химическэ промышленностиин министерство	103
Электростанцинуудай министерство	103
Электротехническэ промышленностиин министерство	103
Радиотехническэ промышленностиин министерство	104
Хүндэ машина бүтээлгын министерство	104
Станок бүтээлгын ба инструментальна промышленностиин министерство	104
Транспортна машина бүтээлгын министерство	103
Автомобильна, тракторна болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын министерство	105
Машина бүтээлгын ба прибор бүтээлгын министерство	104
Барилгын ба харгын машина бүтээлгын министерство	102
СССР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерство	103
СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерство	96
Саарhанай ба модо болбосоруулгын промышленностиин министерство	102
СССР-эй Үргэн хэрэглэлэй промышленна товарнуудай министерство	105
СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерство	103
СССР-эй Загаhанай промышленностиин министерство	92
СССР-эй Мяханай ба hүнэй продуктнуудай промышленностиин министерство	97
Зам харилсаанай министерствын промышленна предприятинууд	105
СССР-эй Культурын министерствын промышленна предприятинууд	106
СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын промышленна предприятинууд	108
Нютагай ба түлишын промышленностиин министерствонүүд, мүн Союзна республикануудай нютагай промышленностиин министерствонүүд	106
Олзоборилгын коопераци	106

1954 ондо СССР-эй бүхы промышленностиин валовой продукци 1953 онтой сасуулбал 13 процентээр, 1950 онтой сасуулбал 65 процентээр ехэ болоо. Энэ ургалтань, тэрэшэлэн 1955 ондо дүүргэгдэхэ гэжэ түсэбөөр хараалагдаhан ёhoop промышленна продукциие саашадань ехэдхэлгэ табадахи табанжэлэй түсэбтэ даалгабариин болзорhooнь урид дүүргэгдэхэ ябадал хангана. Энэ түсэб промышленна үйлэдбэриие 1955 ондо 1950 онтой сасуулбал, тухайлхада, 70 процентээр ехэдхэхээр хараална.

Олон зүйлэй промышленна продукциие үйлэдбэрилгын түсэб 1954 ондо үлүүлэн дүүргэгдээ.

Хүндэ промышленностиин олон зүйлэй шухала продукцинуудые үйлэдбэрилгын: нүүрhэ, нефть, торф, байгаалиин газ, түмэрэй ба марганцева рудануудые малталгын, булад хайлуулгын, хара металлнуудай прокадые, булад соргонуудые, кокс, бензин, керосин, дизельнэ түлишэ, мазут, машина болон автотракторна тоhо, электроэнерги, электролампа болон электровакуумна приборнуудые, паровой турбинануудые, паровозуудые, металл отолдог станогуудые, электромоторнуудые, доменнэ болон булад хайлуулгын түхеэрэлгэнүүдые, ашаанай ба хүнгэн автомобильнууд болон автобусуудые, мотоциклнуудые, тракторна сеялкэнүүдые, хартаабхые квадратно-гнездовой аргаар hуулгадаг машинануудые, хлопок хуряалгын ба таряа сэбэрлэлгын машинануудые, хартаабха хуряалгын комбайнуудые, тракторнууд болон хүдөө ажахын машинануудта хэрэглэгдэхэ запасной частьнуудые, тракторна бульдозернуудые, шарикова болон роликово подшипнигуудые, синтетическэ аммиак, азотно үтэгжүүлгэнүүдые, суперфосфадые, будагууд болон бусад химикадуудые, синтетическэ каучук, автопокрышканууд, цемент, сонхын шэл, шифер, асбест, шэрэмээр ба керамикаар хэгдэhэн канализационно трубануудые, саарhанууд болон бусад түрэлэй продукцинуудые үйлэдбэрилгын жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Үргэн хэрэглэлэй эд товарнууд: хлопчатобумажна, улhан ба торгон бүдүүд, оймhоной зүйлнүүд, арhан ба резинэ гутал, радиоприёмнигууд, фотоаппарадууд, пианина болон рояльнууд, маргарин, кондитерскэ болон макаронно зүйлнүүд, мяханай, мяхаар ба ургамалаар хэгдэhэн консервэнүүд, колбасна зүйлнүүд, сай, виноградна архи, шампанска, папиросууд, зуруул, мылэ болон эдеэ хоолой ба промышленностиин бусад эд бараанууд жэлэй түсэбhөө галуур гаргагдаа.

Гэхэтэй хамта зарим министерствонүүд хэдэ хэдэн зүйлэй промышленна продукци үйлэдбэрилгын түсэбые 1954 ондо дүүргээгүй. Жэшээлбэл, СССР-эй Хара металлургиин министерство шэрэм, мүн зарим түхэлэй прокат үйлэдбэрилгын түсэбые, СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерство—зарим түхэлэй үнгэтэ металлнуудые үйлэдбэрилгын түсэбые, Электротехническэ промышленностиин министерство— зарим түхэлэй электротехническэ түхеэрэлгэнүүд болон электровозуудые үйлэдбэрилгын түсэбые хүсэд дүүргээгүй. Радиотехническэ промышленностиин министерство—телевизорнуудые үйлэдбэрилгын түсэбые, Хүндэ машина бүтээлгын министерство—паровой котёлнуудые, гидравлическа томо турбинанууд болон прокатна түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилгын түсэбые, Станок бүтээлгын ба инструментальна промышленностиин министерство—томо, хүндэ ба металл отолдог уникальна станогуудые үйлэдбэрилгын түсэбые, Транспортна машина бүтээлгын министерство—товарна вагонууд болон прокатна түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилгын түсэбые, Автомобильна, тракторна болон Хүдөө ажахын машина бүтээлгын министерство — таряа хуряадаг самоходно комбайнуудые, тракторна культиваторнууд болон орёо нарин молотилкануудые үйлэдбэрилгын түсэбые, Машина бүтээлгын ба прибор бүтээлгын министерство—химическэ түхеэрэлгэнүүдые, бүд нэхэлгын станогууд болон ээрэлгын машинануудые үйлэдбэрилгын түсэбые, Химическэ промышленностиин министерство—карбид кальцые, мүн калийна үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилгын түсэбые, СССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин министерство—хирпиисэ, зөөлэн хушалга ба санитарно-техническэ зарим зүйлнүүдые үйлэдбэрилгын түсэбүүдые, СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерство—барилгын модо зөөлгын, пиломатериалнууд болон үргэн колейтэй түмэр замда хэрэглэгдэхэ шпалануудые үйлэдбэрилгын түсэбые дүүргээгүй, Саарhанай ба модо болбосоруулгын промышленностиин министерство—мебель үйлэдбэрилгын түсэбые, СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерство — сахар үйлэдбэрилгын түсэбые дүүргээгүй, СССР-эй Мяханай ба hүнэй продуктнуудые үйлэдбэрилгын промышленностиин министерство—мяха болон малай тоhо үйлэдбэрилгын түсэбые хүсэд дүүргээгүй, СССР-эй Загаhанай промышленностиин министерство загаhа барилгын түсэбые дүүргээгүй.

Шухала бэшэ зүйлнүүдые бүтээн гаргаха даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэхэ зуураа, шухала продуктнуудые үйлэдбэрилгын түсэбые дүүргэнгүйгөөр хэдэ хэдэн министерствонүүд гүрэндэ гарза хохидол ушаруулна.

Бүхы промышленностиин талаар, мүн олонхи hалбаринуудай талаар үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэгдэбэшье, олохон заводууд, фабриканууд, шахтанууд, нефть малтан абадаг газарнууд 1954 ондо түсэбөөр хараалагдаhан даалгабаринуудые дүүргэзгүй.

Промышленностиин хүдэлмэридэхи гол дутагдалнуудынь юун байгааб гэхэдэ, үйлэдбэриин эмхидхэлэй хангалтагүй байhан дээрэhээ нилээд олон промышленна предприятинууд нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилөөгүй, ехэ хэмжээнэй продукциие hарын hүүлдэ үйлэдбэрилэн гаргажа, гарагша hарын эхиндэ продукци гаргалгаяа багадхадаг байгаа; иигэжэ жэгдэ бэшээр хүдэлмэрилдэгhөө болоjо хүдэлмэришэд болон түхеэрэлгэнүүдынь мини байдаг, түсэбөөр хараалагдаhан хүдэлмэришэдэй тоо олошордог, ажалай саghaa гадуур ажаллагшадта ехэ хэмжээнэй мүнгэн түлэгдэдэг, салин хүлhэнэй фондонь үлүүлэн гаргашалагдадаг, үйлэдбэридэ голодоhо ехээр гаргагдадаг ба продукциин өөрынь үнэ дээшэлдэг байна.

II.

Промышленна продукциие үйлэдбэрилгын ургалта

Промышленна шухала түхэлэй продукциие үйлэдбэрилгэ 1954 ондо 1953 онойхитой сасуулбал иимээр нэмэhэн байна:

	1953 онтой 1954 онине жэшэбэл процентээр
Шэрэм	109
Булад	108
Прокат	109
Булад соргонууд	110
Рафинированнэ зэд	105
Цинк	107
Туулган	113
Нүүрhэн	108
Нефть	112
Бензин	109
Керосин	105
Дизельнэ түлишэ	144
Байгаалиин газ	109
Электроэнерги	111
Уралай турбинанууд	104
Гидравлическа томо турбинанууд	182
Гидрогенераторнууд	162
Электрическэ томо машинанууд	112
Электромоторнууд	114
Магистральна паровозууд	113
Магистральна электровозууд	107
Троллейбусүүд	119
Ашаанай автомобильнууд	111
Хүнгэн автомашинанууд	123
Автобусууд	134
Мотоциклнууд	144
Шарикова ба роликово подшипнигууд	113
Металлургическа түхеэрэлгэнүүд	105
Экскаваторнууд	116
Металл отолдог station станогууд	108
Химическэ түхеэрэлгэнүүд	114
Утаhа ээрэдэг машинанууд	109
Бүд нэхэдэг станогууд	169
Тоо тоолодог машина	151
Тракторнууд	122
Свёкло хуряадаг гурбан рядтай комбайнууд	2,4 дахин
Тракторна плугууд	106
Тракторна культиваторнууд	107
Сложно молотилканууд	143
Квадратно-гнездовой аргаар хартаабха hуулгадаг машинанууд	4,9 дахин
Ороохо сэбэрлэдэг машинанууд	122
Каустическа содо	111
Кальцинированнэ содо	110
Минеральна үтэгжүүлгэ	116
Хүдөө ажахын ургамалнуудай хоротонтой тэмсэхэ хорото химикадууд	135
Будагууд	107
Синтетическэ каучук	101
Автопокрышканууд	114
Барилгын модо шэрэлгэ	111
Саарhан	110
Цемент	119
Сонхын шэл	114
Шифер	117
Зөөлэн хушалта	109
Хирпиисэ	113
Спирт	108
Хлопчатобумажна бүд	106
Ноohон бүд	117
Торгон бүд	129
Арhан гутал	107
Резиновэ гутал	103
Оймhон	110
Трикотажна дотор хубсаhан	118
Трикотажна гадар хубсаhан	114
Велосипедүүд	125
Радиоприёмнигууд	176
Телевизорнууд	3 дахин
Патефонууд	131
Оёдолой машинанууд	129
Часууд	128
Фотоаппарадууд	154
Пианина ба рояль	121
Гэр дотор хэрэглэдэг холодильнигууд	192
Пылесосууд	2,9 дахин
Хубсаhа угаадаг машинанууд	13 дахин
Металлическа оронууд	133
Мебель	127
Мяхан	109
Колбасна зүйлнүүд	111
Загаhан	114
Малай тоhон	102
Ургамалай тоhон	111
Маргарин	116
hүнэй продуктнууд	113
Сыр	112
Кондитерска зүйлнүүд	103
Макаронно зүйлнүүд	115
Консервэ	116
Сай	111
Мылэ	121
Папирос	113
Зуруул	127
Виноградна архи	116
Шампанска	132
Пивэ	103

Арадай ажахые хүгжөөхэ үндэhэ hуури бологшо хүндэ промышленность 1954 ондо улам саашаа ургаhан байна. Металл, нүүрhэ, нефть, электроэнерги, химическэ зүйлнүүдые, машинанууд болон түхеэрэлгэнүүдые улам ехээр үйлэдбэрилгэ промышленностиин бүхы hалбаринуудай продукциин ургалтые хангаhан байна. Арадай хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ үргэдхэгдөө.

Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудай үйлэдбэрилэн гаргадаг зүйлнүүдэй ассортимент hайжараа, хүн зоной үлэмжэ ехээр хэрэглэдэг продукци бүри ехээр бүтээн гаргагдадаг болоо. Жэшээлхэдэ, хлопчатобумажна бүд үйлэдбэрилгэ 1953 онойхитой сасуулбал 6 процентээр нэмэhэн байгаа haань, миланжева бүд нэхэжэ гаргалга 13 процентээр, мебель гоёодог бүд — 22 процентээр, эрээн соохор бүд—53 процентээр, hэмбэгэр бүд—88 процентээр нэмэhэн байна: ноohон бүд нэхэлгын 17 процентээр ехэ болоhон байгаа haань, камвольна сэбэр ноohон костюмай бүд нэхэлгэ 50 процентээр, камвольна сэбэр ноohон платиин бүд—45 процентээр, сэбэр ноohон пальтогой сэмбэ нэхэлгэ—62 процентээр нэмэhэн байна; Оймhо оёлгын 10 процентээр нэмэhэн байгаа haа «капрон» утаhаар оёhон оймhонуудые үйлэдбэрилгэ 22 процентээр, ноohон ба ноohолиг утаhаар оёhон оймhонууд—35 процентээр, эрэшүүлэй хээтэй оймhонууд—54 процентээр нэмэhэн байна; дотор хубсаhанай трикотаж үйлэдбэрилгэ 18 процентээр нэмэhэн байгаа haа, искусственна торгоор дотор хубсаhа оёлго 27 процентээр ехэ болоо; трикотажна гадар хубсаhа оёлгын 14 процентээр нэмэhэн байгаа haань, ноohон утаhаар оёhон трикотажна гадар хубсаhа үйлэдбэрилгэ 94 процентээр нэмэhэн байна; арhан гутал оёлгын 7 процентээр нэмэhэн байгаа haа, модельнэ гутал оёлго 18 процентээр ехэ болоо. Гэбэшье, хүн зоной хэрэглэдэг эд бараа үйлэдбэрилдэг зарим предприятинууд, илангаяа нютагай кооперативна промышленностиин предприятинууд, продукциингаа зарим хубиие үшөөл муу шанартайгаар бүтээдэг байгаа.

Олзоборилгын кооперацида болон нютагай промышленностьда заhабарилгын-ажаhуудалай мастерскойнуудай бүри олон болоhон байбашье, хүн зониие ажаhуудалай талаар хангалгада үшөө олон дутуунууд бии байhаар.

Промышленностьда түхеэрэлгэнүүдые ашаглалга үнгэрэгшэ жэлдэ зарим тэды hайжараа. СССР-эй Хара металлургиин министерствын заводуудта доменно пеэшэнүүдэй ашагта талмайе хэрэглэлгэ 1954 ондо 1953 онойхидо орходоо 4 процентээр hайжараа, мартеновскэ пеэшэнэй оёорой нэгэ квадратна метр бүриhөө булад хайлуулан абалга 3 процентээр ехэ болоо. СССР-эй Нефтяной промышленностиин министерствын предприятинуудта 1953 онтой жэшэбэл, ашаглалгын үрэмдэлгэ 5 процентээр, бэдэрэлгын үрэмдэлгэ 6 процентээр түргэдхэгдэhэн байна. Шанаржуулагдадаг түүхэй эдhээ сэбэр нефтепродуктнуудые гаргалгын процент нэмэhэн байна. СССР-эй Нүүрhэнэй промышленностиин министерствын шахтануудта «Донбасс» гэжэ нүүрhэнэй комбайнай бүтээсэ дээшэлээ. Электростанцинуудай министерствын электростанцинуудта электроэнерги үйлэдбэрилгэдэ түлишын удельнэ гаргаша 2,5 процентээр доошолоо. СССР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын предприятинуудта эрьелдэдэг ба шахтна пеэшэнүүдэй, мүн цементнэ тээрмэнүүдэй час бүриин бүтээсэ дээшэлээ. Текстильнэ промышленностиин предприятинуудта түхеэрэлгэнүүдые ашаглалга hайжарhан байна.

Гэхэтэй хамта, промышленностьда ашаглагдаагүй хүсэнүүдэй ехэшэг резерв үшөө бии: нүүрhэнэй шахтануудай, илангаяа, Донбасстахи шахтануудай проектнэ хүсэн, тэрэшэлэн нүүрhэ малтан абаха ба тээхэ бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүдынь дутамагаар ашаглагдана; нефтяной промышленностьда бэдэрэлгын үрэмдэлгые түргэдхэхэ жэлэй даалгабари дүүргэгдээгүй, мүн үрэмдэлгын түхеэрэлгэнүүд нилээд ехэ саг соо мини байлгагдана; машина бүтээлгэдэ станогуудай парк ба кузнечно-прессовэ түхеэрэлгэнүүд дутамагаар ашаглагдана; СССР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын предприятинууд гол түхеэрэлгэнүүдэйнгээ бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар тогтоогдоhон түсэбүүдээ дүүргэжэ шадаагүй; СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерстводэ модо бэлэдхэлгэ дээрэ механизмууд хангалтагүйгөөр ашаглагдана.

Хангалгын гүрэнэй түсэбэй ёhoop, СССР-эй арадай ажахы түүхэй эд, материалнуудые, түлишэ, электроэнерги болон түхеэрэлгэнүүдые 1954 ондо 1953 онойхидо орходоо нилээд ехээр абаhан байна.

Түүхэй эд, материалнуудые, түлишэ ба электроэнергиие бүри гамтайгаар гаргашалhанай, ажалай бүтээсые дээшэлүүлhэнэй ашаар 1954 ондо промышленна продукциин өөрынь үнэ 4 шахуу процентээр химдаруулагдаа. Гэбэшье, 1954 ондо промышленна продукциин өөрынь үные химдаруулха даалгабари дүүргэгдээгүй. СССР-эй Нүүрhэнэй промышленностиин министерство, СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерство, Электротехническэ промышленностиин министерство, СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерство, СССР-эй Мяханай ба hүнэй продуктнуудай промышленностиин министерство, СССР-эй Загаhанай промышленностиин министерство продукциин өөрынь үные химдаруулха жэлэй түсэбые нилээд дутамагаар дүүргээ.

III.

Шэнэ техникые арадай ажахыда үргэнөөр хэрэглэлгэ

1954 ондо шэнэ техникые хүгжөөхэ ба үргэнөөр хэрэглэхэ хүдэлмэри хэгдэжэ үргэлжэлhөөр байгаа; машина бүтээлгэмнай промышленностьда, барилгада, хүдөө ажахыда болон транспортда хэрэгтэй шэнэ түхэлэй түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргаа; технологическа шэнэ процессүүд нэбтэрүүлэгдэжэ, үйлэдбэриие автоматизацилга ба механизацилга улам үргэнөөр хэрэглэгдэжэ байгаа.

Доменно пеэшэнгүүдтэ газые колошнигоор улам нягтаруулан дарадаг арга хэрэглэгдээ, шэнэ янзын булад шудхагдадаг болоо. Гэхэтэй хамта, хара ба илангаяа үнгэтэ металлургиин предприятинуудай технологическа процесстэ кислород багаар хэрэглэгдээ.

Нүүрhэнэй промышленностьдахи газар доро хэгдэдэг хүдэлмэринүүдтэ гидравлическа ёhoop нүүрhэ малтан абаха арга хэрэглэгдэдэг болоо. Нүүрhэнэй шахтануудта нүүрhые малтадаг газарhаань ашаха, сэбэрлэн зөөхэ мэтын хүндэ хүдэлмэринүүд саашадаа механизировалэгдээ. Зүгөөр эдэ хүдэлмэринүүд хүсэд hайнаар механизацилагдажа шадагдаагүй ба нүүрhэ малталгын бусад хүдэлмэринүүдые механизацилгаhаа холо гээгдэжэ ябана. СССР-эй Нүүрhэнэй промышленностиин министерство нүүрhэ ба бусад малтамалнуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэри хэжэ, механическа аргаар ашаха, нүүрhэ малтадаг газарнуудые меналлаар бэхижүүлхэ тушаа 1954 ондо гэжэ хараалагдаhан түсэб дүүргээгүй.

Пластовой дарасатай зандань байлгаха арга, мүн нефтиин хоёрдохёо абтаха аргануд нефтяной промышленностьда бүри үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Эдэ аргануудые хэрэглэхэдэ нефть бүри ехээр абтадаг болоно.

Дулаасуулан хүдэлгэгдэдэг электростанцинуудта котельнэ цехүүдые комплексноор автоматизацилха хүдэлмэри хэгдэжэ үргэлжэлhөөр байгаа. Телемеханикын хэрэгсэлнүүдээр зэбсэглэгдэhэн диспетчерскэ пунктнуудhаа хүтэлбэрилэгдэдэг энергосистемэнүүдэй хүсэн 1953 онойхидо 1,5 дахин ехэ болоо.

Атомай хүсэ хэрэглэлгые Советскэ Союз дотор ехэ удхашанартай гэжэ тоолодог. 5 мянган киловатт ашагта хүсэтэй атомна энергеэр хүдэлдэг промышленна эгээн түрүүшын электростанци 1954 ондо СССР дотор ашаглалгада оруулагдаа.

СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын талаар модо бэлэдхэлгэдэ механизированнэ хүдэлмэринүүдэй хэмжээн 1954 ондо 1953 онойхиhoo зарим тэды ехэ болобошье, модо бэлэдхэдэг предприятинуудые комплексноор механизацилга үшөөл удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ, мүн тэрэшэлэн мастерска участогуудые цикличностиин графигай ёhoop модо отолдог болгохо хүдэлмэри хангалтагүйгөөр хэгдэнэ.

Гэр байра болон бусад барилганууды суглуулагдамал түмэр-бетоной зүйлнүүдээр хэжэ бодхоохо индустриальна аргануд барилгада хэрэглэгдэжэ үргэлжэлhөөр байгаа.

Арадай ажахын бүхы hалбаринуудта шэнжэлэн ололгын, шэнэлэн нарижуулгын ажал-ябуулга хүгжэжэ үргэлжэлhөөр байгаа 1954 оной турша дотор промышленностьда, барилгада, транспортда 900 мянга гаран техническэ нарижуулганууд, шэнжэлэн ололгын, шэнэлэн нарижуулгын дурадхалнууд орожо хэрэглэгдээ hэн.

Зүгөөр, арадай ажахын хэдэ хэдэн hалбаринуудта, илангаяа машина бүтээлгэдэ алмалта үгэдэг, ехэ бүтээсэтэй шэнэ машинануудые ба түхеэрэлгэнүүдые шэнжэлэн оложо ашаглаха хэрэг гээгдэжэ ябана. Шэнэ янзын машина, механизмуудые зохёоходоо тэдэниие бага шэгнүүртэй болгохо ябадалда хүсэд hайн анхарал табигданагүй. Шэнэ янзын машина, түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргажа хэрэглэхэ, мүн үйлэдбэриие автоматизацилха, технологическа түрүү процессүүдые, үйлэдбэриин түрүү методүүдые нэбтэрүүлхэ тушаа хараалагдаhан үнгэрhэн жэлэйнгээ түсэбые министерствонүүд сүм дүүргээ.

IV.

Хүдөө ажахы

Колхозууд, машинно-тракторна станцинууд болон совхозууд ороohо таряа, хүдөө ажахын бусад продуктнуудай үйлэдбэрилгые ехэ болгохо талаар үнгэрhэн жэлдэ нилээд ехэ амжалта туйлаа.

1954 ондо бүхы зүйлэй ажахынуудта 1953 онойхиhoo 10,8 миллион гектараар ехэ хабарай культуранууд, тэрэнэй тоодо 7,2 миллион гектараар ехэ хабарай ороohото культуранууд таригдаа. 1954 оной ургаса абахаар таригдаhан намарай ба хабарай культуранудай нийтэ талмай 1953 онойхиhoo 8,9 миллион гектараар ехэ болоо.

1954 ондо хлопчатник, сахарай свёкло, тоhолиг культуранууд, хартаабха, овощь болон бахчева культуранууд бүри ехээр таригдаа; мүн тэрэшэлэн нэгэ жэлэй ногоонуудые, силоснэ культурануудые болон тэжээлэй корнеплодуудые улам ехээр таряа. Зүгөөр, лён-долгунец, улhа ба хартаабха тариха түсэбтэ даалгабаринууд дүүргэгдээгүй.

Украиныш урда зүгтэ, Поволжьесын районуудта ороohо таряа болон хүдөө ажахын бусад культуранудай ургаса ургуулжа абахада сагай уларил таарамжагүй муу байбашье, ороohо таряанай ургаса бодото дээрэнь суглуулга, мүн тэрэшэлэн ороohо таряа бэлэдхэлгэ ба худалдан абалга орон соомнай 1954 ондо 1953 онойхиhoo бүхы дээрээ ехэ байгаа.

Колхозууд болон совхозууд талха бэлэдхэхэ ба худалдан абаха гүрэнэйнгөө түсэбые болзорhoонь урид дүүргээ. 1954 оной декабриин 5-да 1953 оной мүн тэрэ үдэрэйнхиhөө 271 миллион пүүд ехэ талха гүрэндэ тушаагдаhан ба худалдагдаhан байна. Тиихэтэй хамта Сибирьhээ, илангаяа Алтайн хизаарhaa, мүн Казахстанhаашье талха таряа бүри ехээр ородог болоо.

1953 онойхиhoo бүри ехэ хлопок-сырец, нарин улhа, нарин улhанай үрhэ, хартаабха, овощь болон хүдөө ажахын бусад продуктнууд хуряагдажа абтаа.

Гүрэмнай 1953 онойхиhoo 331 мянган тонно ехэ хлопок-сырец бэлэдхээ. Гүрэмнай 1 миллион 230 мянган тонноор ехэ хартаабха, 445 мянган тонноор ехэ овощь бэлэдхэhэн ба худалдан абаhан байна. Мүн тэрэшэлэн хүдөө ажахын бусад продуктнууд бүри ехээр бэлэдхэгдэлэг худалдан абтадаг болоо.

«Орон дотороо ороohо таряа үйлэдбэрилгые саашадань ехэ болгохо тухай, шэнэ ба боро газар ашаглаха тухай» КПСС-эй ЦК-гэй февральско-мартовска Пленумэй Тогтоолтой зохилдуулан, үнгэрhэн жэлдэ Казахстанай, Сибириин, Уралай, Поволжьеын ба Хойто Кавказай колхозуудта болон совхозуудта 1954 ба 1955 онуудта ургаса тарихын тула 17 миллион 600 мянган гектар шэнэ ба боро газар хахалагдаа. Түсэбэй даалгабариин ёhoop 13 миллион гектар шэнэ ба боро газар хахалагдаха зэргэтэй байгаа.

Колхозуудта болон совхозуудта 1955 он соо ургаса абахаар 10,93 миллион гектар намарай культуранууд таригдаа, ондоогоор хэлэбэл 1954 ондо ургаса абахаар таригдаhанhаа 1,2 миллион гектараар дээшэ таригдаhан байна.

Колхозууд болон совхозуудта 1953 оной намар хахалагдаhанhаа нилээд ехээр намарай пар ба хара пар 1954 оной намар хахалагдаа.

1954 ондо хүдөө ажахын материально-техническэ база бүри hайн болоо. Үнгэрhэн жэлдэ хүдөө ажа-

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1954 оной гүрэнэй түсэбые дүүргэлгын дүнгүүд тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлениин мэдээсэл

(Үргэлжэлэл)

хымнай ниитэ-хэрэглэлэй 137 мянган трактор (15 хүсэнэйхээр тоолоходо), физическэ пропашной 46 мянган трактор, оросүо тарянай 37 мянган комбайн, тэдэнэй тоодо 17 мянган самоходно комбайн, мүн хартаабха хуряаха 15 мянган комбайн, техническэ культурануудые хуряаха 5 мянган комбайн, ашаанай 116 мянган автомобиль, 100 мянган тракторна плуг, 94 мянган тракторна культиватор, үбһэ хуряадаг самоходно ба тракторна 200 мянга шахуу машина, хүрьһэ элдүүрилхэ, үрэсэ тариха ба хуряаха бусад олон машинануудые, мүн тэрэшэлэн мал ажахыда фермэнүүдтэ хэрэглэхэ машинал болон тухеэрэлгэнүүдые абаһан байна.

Үнгэрһэн жэлдэ 115 мянган трактор (15 хүсэнэйхээр тоолоходо), олоо тарянай 18 мянган комбайн, олохо тооной тракторна цепной зэмсэг, мүн худөө ажахын бусад машинанууд шэнэ ба боро газар шэглажа байһан районуудта абаагдаһан байна.

Худөө ажахые техническэ талаарнь зэбсэглэлгын бүри һайжарһан дээрэһээ колхозууд болон совхозуудта худөө ажахын худэлмэринуудые бүри сэхээр механизировалхэ арга олдоо. Машинно-тракторна станцинууд 1954 ондо 1953 онойхидоо 75 миллион гектараар ехэ худөө ажахын худэлмэринуудые хэһэн, колхозуудта полевой гол шухала худэлмэринуудэй 82 процентынь дүүргэһэн байна. Колхозуудта пар ба намарай пар хахалха худэлмэри бүхэдөө шахуу механизировалгдаа, намарай культурануудые тарилга 95 процентээр, хабарай культурануудые тарилга 88 процентээр механизировалгдаа. Колхозуудта хартаабха тариха талмайн 40 гаран процентынь машинно-тракторна станцинуудаар таригдаа. Хартаабха, овощь, наран сэсэг ба кукурузые квадратно-гнездовой аргаар тарилга нилээд үргэдхэгдөө. Ороо̄һото бүхы культуранудай 82 процентынь, наран сэсэгэй 93 процентнь комбайнаар хуряагдаа. Лён-долгунец тариха ба хуряаха, хартаабха болон овощь хуряаха, сахарай свёкло, хлопчатник хуряаха, мүн үбһэ хуряаха ба силос дараха худэлмэринүүдые механизацилга гээгдэжэ ябана.

1953 оной октябриин нэгэнэйхитэй сасуулхада 1954 оной октябриин 1-дэ колхозуудай ниитын малай тоо толгой нимэ хэмжээгээр олошорос: үнеэн—12 процентээр, гахай—5 процентээр. 1953—1954 онуудай үбэл холын бэлшээри дээрэ хонидоо муугаар харууһалһан дээрэһээ хониной тоо толгой 2 процентээр хороһон байна. 1953 оной октябриин 1-һээ 1954 оной октябриин 1 хүрэтэр СССР-эй Совхозуудай министерствын совхозуудта малай тоо толгой нимээр олошороо: үнеэнэй — 12 процентээр, гахайн — 5 процентээр, хониной тоо толгой — 3 процентээр олон болоо.

Колхознигуудай, худэлмэришэдэй болон албахаагшадай өөһэдынь малай тоо толгой олошороо.

Бухы янзын ажахынуудай—колхозуудай, совхозуудай, мүн колхознигуудай, худэлмэришэдэй болон албахаагшадай малай ниитэ тоо толгой 1954 оной октябриин 1-дэ хэгдэһэн тоо бүридхэлэй ёһоор, 1953 оной октябриин 1-нэйхитэй сасуулбал инмэ байгаа (миллион толгой гэжэ абахада):

	1953 оной октябриин 1-дэ	1954 оной октябриин 1-дэ
Үхэрэй	26	27,5
бүхы бодо малай	63	64,9
гахайн	47,6	51,0
хониной	114,9	117,5

Тиимэ болохолоороо, нэгэ жэл соо орон доторнай үнеэнэй тоо 1,5 миллион толгойгоор, бүхы бодо малай тоо 1,9 миллион толгойгоор, гахайн тоо 3,4 миллион толгойгоор, хониной тоо 2,6 миллион толгойгоор олон болоһон байха юм.

V.

Түмэр замай, уһанай ба автомобильна транспортаар ашаа шэрэлгын ургалта

1954 ондо түмэр замай транспортаар ашаанай эрьесын жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргээ. 1950 онтой сасуулхада ашаанай эрьесэ 42 процентээр ехэ болоһон байна. Энэ хадаа түмэр замай транспортаар ашаанай эрьесые 1950 онойхитой сасуулхада 1955 ондо 35—40 процент дээшэлүүлхэ гэжэ табадахи табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даалгабари болзорһоо урид, дүрбэн жэл соо дүүргэгдээ гэжэ харуулна.

1954 ондо бүхы ашаануудые сүүдхэдээ дунда зэргээр ашаалха түсэб хамта дээрээ 102 процент дүүргэгдээ.

Шулуу нүүрһэ, кокс, нефть болон нефтепродуктнуудые, торф, руда, флюс, хара металл, үнгэтэ металл, цемент, таряа, дабһа, үрэ жэмэс, овощь, хартаабха, ургамалай тоһо, загаһа шэрэхэ түсэб дүүргэгдэһэн ба үлүүлэн дүүргэгдэһэн байха юм. Түлёэ, хара металлай үлөөдһэ, модо, огнеупорнуудые, барилгын материал, химическэ ба минеральна үтэгжүүлгэ, хлопок болон арадай хэрэглэлэй промышленна бусад зарим ашаануудые шэрэхэ түсэб дутуугаар дүүргэгдээ.

1953 онтой сасуулхада вагонуудай ашаалагдахадаа һаатаха ябадал 1954 ондо зарим тэды үсөөрөө. 1953 онтой сасуулхада поезднуудай шэгнүүр 5 процентээр ехэ болоо, тонно-километртэ түлишэ гаргашалга доошолуулагдаа. Ашаанай вагонуудые бусаалга түргэдхэхэ даалгабари 1954 ондо дутуугаар дүүргэгдээ. Тэрэшэлэн ашаанай поездые ябуулха коммерческэ скоростиин талаар 1954 оной даалгабари дүүргэгдээгүй.

Далайн транспортаар ашаанай эрьесын жэлэй түсэб 109 процент, тиихэдэ ашаа шэрэлгээр 103 процент дүүргэгдэһэн байна. 1953 онтой сасуулхада далайн транспортаар ашаанай эрьесэ 1954 ондо 18 процент, тиихэдэ ашаа шэрэлгэ 6 процент ехэ болоо.

Гол мүрэнэй транспортаар ашаанай эрьесын жэлэй түсэб 100,8 процент, тиихэдэ ашаа шэрэлгэ 104 процент дүүргэгдэһэн байна. 1953 онтой сасуулхада гол мүрэнэй транспортаар ашаанай эрьесэ 6 процент, тиихэдэ ашаа шэрэлгэ 11 процент ехэ болоо. Нефть ба нефтепродуктнуудые зөөлжэ, модо һаллажа шэрэхэ, шулуу нүүрһэ, минерально-барилгын материалнуудые, дабһа ба хлопок шэрэхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Руда, металл, цемент, таряа, үрэ жэмэс, овощь, загаһа болон загаһанай продуктнуудые шэрэхэ түсэб дүүргэгдээгүй.

Гол мүрэнэй транспорт флоодые ашаглаха даалгабаряа дутуугаар дүүргээ.

СССР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгынуудай министерствын хамтадаа ашагладаг автомобильна транспортаар 1954 ондо ашаанай эрьесын ба ашаа шэрэхэ түсэб 98 процент дүүргэгдээ. 1953 онтой сасуулхада хамтадаа ашагладаг автомобильна транспортаар ашаанай эрьесэ 66 процент, тиихэдэ ашаа шэрэлгэ 75 процент ехэ болоо.

VI.

Капитальна барилгын ургалта

1953 онтой сасуулхада 1954 ондо гүрэнэй мүнгэн зөөри һомололгын хэмжээн 115 процент болоо. 1952 онтой сасуулхада 1953 ондо мүнгэн зөөри һомололгын хэмжээн 104 процент болоһон байгаа.

1953 онтой сасуулхада хүндэ промышленностьда, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда, худөө ажахыда, транспорт болон худалдаа наймаанда мүнгэн зөөри сэхээр һомологдоһон байна. 1953 онтой сасуулхада 1954 ондо культурно-ажабайдалай барилгада мүнгэн зөөри һомололгын хэмжээн 30 процентээр ехэ болоһон байха юм.

1954 ондо арадай ажахын бүхы һалбаринуудта үйлэдбэриин нилээд ехэ хүсэнүүд ашаглалгада оруулагдаа. 600 үлүүтэй томо промышленна предприятинууд баригдаһан ба ашаглалгада оруулагдаһан байна. Электростанцинуудай министерство электрическэ станцинуудые ашаглалгада үгэхэ тогтоогдоһон түсэбөө дүүргээ.

Капитальна барилгын ургахатай хамта, 1954 ондо арадай ажахын талаар үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглалгада үгэхэ ба тэрээндэ мүнгэн зөөри һомолхо түсэб дутуугаар дүүргэгдээ. СССР-эй Хара металлургиин министерство, СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерство, Химическэ промышленностиин министерство, Барилгын ба харгы замай машина бүтээлгын министерство, Саарһанай ба модо болбосоруулгын промышленностиин министерство, СССР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерство, Бэлэдхэлэй министерство түсэбүүдээ илангаяа ехэ дутамагаар дүүргээ.

СССР-эй Барилгын министерство 1953 онойхидо орходоо 1954 ондо барилгын-монтажна захилай худэлмэринүүдые 20 процент үлүү ехээр, тиихэдэ металлургическа ба химическэ промышленностиин предприятинуудые барилгын министерство—9 процент үлүү ехээр дүүргээ, гэбэшье, эдэ министерствонүүд жэлэйнгээ түсэбүүдые дутамагаар дүүргэһэн байна.

1954 ондо барилгын машинанууд ба механизмуудай парк олошоржо үргэлжэлөө. 1953 онтой сасуулхада экскаваторнуудай парк 20 процент, скреперүүд ба бульдозернуудай—26 процент, нүүдэл крануудай парк —25 процент олошорһон байна. Тиихэтэй хамта, олохон барилгануудта машинанууд ба механизмууд гүйсэд ашаглагданагүй, хүндэ ба ажал ехэтэй худэлмэринүүд дутамагаар механизацилагдана.

1953 онтой сасуулхада 1954 ондо барилгын өөрынь үнэ зарим тэды химдаруулагдаа. Гэбэшье, олон барилганүүдта нормоһоо үлүүгээр накладной гаргашанууд, ашаггүй гээлтэнүүд болон гаргашанууд хэгдэдэг байгаа. Ажалай бүтээсын ба барилгын өөрын үные химдаруулха талаар 1954 оной даалгабарииe дүүргэлгэ хангагдаагүй. Мүнгэн зөөри һомололго олон барилгануудта тараагдадаг байгаа. Энэ хадаа баригдажа байһан промышленна предприятинууд, байрын гэрнүүд ба бусад объектнүүдые ашаглалгада үгэлгые һаатуулдаг байба.

Проектнэ хэрэгтэ ехэ дутагдалнууд бии. Промышленна, байрын, культурно-ажабайдалай байшангууд болон түхеэрэлтэнүүдые архитектурна талаарнь үлүүсэ гоёохо ябадал гаргагдана. Барилгануудта проектно-сметын документаци хододоо саг соогоо эльгээгдэдэггүй байна; проектнүүдэй шанар муутай байһан дээрэһээ тэдэниие дахин хэхэ ябадал олоор үзэгдэнэ, тиигэжэ барилгын худэлмэринүүд нилээд үнэтэй болгогдоно. Проектнэ организацинууд типовой проектнүүдые зохёолгодо анхаралаа үшөөл хүсэд хандуулнагүй, 1954 ондо типовой проектнүүдые зохёохо түсэб нилээд дутамагаар дүүргэгдээ.

VII.

Дотоодын ба гадаадын худалдаа наймаанай ургалта

1954 ондо советскэ худалдаа наймаан саашадаа дэлгэрүүлэгдэжэ үргэлжэлөө. 1954 ондо гэжэ тогтоогдоһон розничнэ эд товарнуудай эрьесын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ түйлагдаһан шэнэ амжалтануудай ба продукциин өөрын үные химдаруулһанай үндэһөөр правительство болбол карточна системые болюулһанһаа хойшо арадай хэрэглэлэй эд товарнуудай гүрэнэй розничнэ үнэ сэнгүүдые 1954 оной апрелиин нэгэндэ шэнээр—тоогойнгоо талаар долоодохёо химдаруулаа. Үнэ сэнгүүдые шэнээр химдаруулга хадаа советскэ түхэригые саашадань бэхижүүлгэдэ, манай ороной хүн зоной ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлгэдэ туһалаа.

1953 онойхидо орходоо 1954 оной туршада **гүрэнэй** ба **кооперативна** худалдаа наймаагаар хүн зондо 18 процент үлүү ехэ эд товарнууд худалдагдаа. Тиихэтэй хамта, худөөдэ худалдаа наймаа эрхилдэг эд хэрэглэгшэдэй кооперацяар эд товарнуудые худалдалга 1953 онтой сасуулхада 1954 ондо 29 процентээр ехэ болоо.

1950 онтой сасуулхада 1954 ондо розничнэ эд товарнуудай эрьесэ 80 процентээр ехэ болоо. Энэ хадаа 1950 онтой сасуулхада 1955 ондо гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаагаар розничнэ эд товарнуудай эрьесые тухайлхада 70 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ табадахи табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даалгабари болзорһоо урид, 4 жэл соо дүүргэгдээ гэжэ харуулна.

1953 онтой сасуулхада 1954 ондо эдеэ хоолой тус тус товарнуудые худалдалга инмэ хэмжээтэйгээр ехэ болоо: мяха ба мяханай продуктнуудые—16 процент, загаһа ба загаһанай продуктнуудые — 18 процент, малай тоһо — 7 процент, ургамалай тоһо ба эдеэ хоолой бусад тоһонуудые—22 процент, сыр—13 процент, һү ба һүнэй продуктнуудые — 10 процент, үндэгэ — 6 процент, сахар—10 процент, кондитерска зүйлнүүдые — 11 процент, сай — 20 процент, овощь—15 процент.

1953 онтой сасуулхада 1954 ондо промышленна эд товарнуудые худалдалга нилээд ехэ болоо, тусхайлбал: хлопчатобумажна бүд—18 процент, нооһон бүд—25 процент, торгон бүд—28 процент, хубсаһан—22 процент, трикотажна зүйлнүүд—23 процент, оймһо — 24 процент, арһан гутал—16 процент. Культурно-ажабайдалай хэрэглэлэй эд товарнуудые худалдалга нилээд ехэ болоо: радиоприёмник — 76 процент, телевизор—2-һоо үлүү дахин, часы—24 процент, фотоаппарат — 57 процент, патефон—26 процент, мебель—25 процент, оёдолой машина—25 процент, хубсаһа угаадаг машина—10 дахин, пылесос—2,7 дахин, холодильник — 80 процент, велосипед—23 процент, мотоцикл — 36 процент, хүнгэн автомобиль—38 процент. 1953 онтой сасуулхада 1954 ондо үйлэдбэриин хэрэглэлэй эд товарнуудые худалдалга инмэ хэмжээтэйгээр ехэ болоо: фанер—7 процент, хушалтын түмэр—14 процент, цемент—26 процент, шифер—5 процент, хадааһа—36 процент, сонхын шэл—37 процент, колхозуудта ашаанай автомобиль — 44 процент.

Промышленна ба эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ болон худалдалгын нилээд ехээр ургабашье, үргэн хэрэглэлэй хэдэн шухала эд товарнуудые улам ехээр хэрэглэжэ байгаа хүн зоной эрилтэ үшөөл гүйсэд дүүрэнээр хангагданагүй. Тиихэтэй хамта, худалдаа наймаанай зарим организацинууд эд товарнуудые районуудта буруугаар хубаарилна, хүн зоной эрилтые хараадаа абангүй, зарим районуудта эд товарнуудые абаашаха ябадал гаргана. Худалдаа наймаанай организацинууд хүн зондо худалдагдаха эд товарнуудай шанарай талаар промышленностьда олон ушарта зохихо эрилтэ хэнэгүй. Нютагай түүхэй эдээр эд товарнуудые үргэнөөр үйлэдбэрилхэ зэргээр нэмэлтэ эд товарнууд эд товарнуудай эрьесэдэ дутамагаар оруулагдана.

Гадаадын худалдаа наймаанай талаар Советскэ Союз 1954 ондо гадаадын оронуудтай экономическа холбоо барисаагаа үргэдхэжэ үргэлжэлүүлээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ Советскэ Союз харин 56 гүрэнүүдтэй худалдаа наймаа хээ.

VIII.

Хүдэлмэришэд ба албахаагшадай тоогой олошоролго, ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэ

СССР-эй арадай ажахыда хүдэлмэришэд ба албахаагшадай тоо 1954 оной эсэстэ 47 миллион шахуу хүн байгаа, 1953 оной һүүлэйхидэ орходоо 2 миллион хүнөөр олон байба. Промышленность, худөө ажахы, барилга болон транспортда хүдэлмэришэд ба албахаагшадай тоо 1 миллион 700 мянган хүнөөр олон болоо. Һуралсалай, научно-шэнжэлэлгын ба эмнэлгын эмхи зургаануудта, худалдаа наймаанда, ниитын эдеэ хоол болон гэр байрын-коммунальна ажахыда хүдэлмэрилэгшэдэй тоо олошороо. Захиргаанай-управленческэ хүдэлмэрилэгшэдэй зарим хубиие сэхэ үйлэдбэри дээрэ хүдэлхөөр эльгээһэнтэй дашарамдан, эмхи зургаануудта хүдэлмэрилэгшэдэй тоо үсөөрөө.

Урда жэлнүүдэйхи шэнги 1954 ондошье орон дотор хүдэлмэригүйдэлгэ байгаагүй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ фабрично-заводской һуралсалай һургуулинуудые, горно-промышленна һургуулинуудые, ремесленнэ, түмэр замай, горно-промышленна ба тусхай ремесленнэ училищинуудые, худөө ажахые механизацилгын талаар ремесленнэ училищинуудые, худөө ажахые механизацилгын училищинуудые мэргэжэлтэй, залуу 700 мянга гаран хүдэлмэришэд дүүргэжэ, промышленность, барилга, транспорт болон худөө ажахыда хүдэлмэрилхөөр эльгээгдээ, эдэнэй дундаһаа 340 мянга гаран механизаторнууд худөө ажахыда эльгээгдээ.

Амяар амяарын, бригадна, курсада һуралсалай аргаар 1954 ондо 7 миллион 700 мянган хүдэлмэришэд болон албахаагшад мэргэжэлээ дээшэлүүлһэн ба һуралсаһан байна.

Ажалай техническэ зэбсэгжэлгын ургаһанай ба хүдэлмэришэдэй мэргэжэлэй дээшэлһэнэй ашаар 1953 онтой сасуулхада 1954 ондо промышленностьда ажалай бүтээсэ 7 процент, барилгада — 8 процент ехэ болоо. Промышленностьда—СССР-эй Загаһанай промышленностиин министерство, СССР-эй Мяханай ба һүнэй продуктнуудай промышленностиин министерство, барилгада — Металлургическа болон химическэ промышленностиин предприятинуудые барилгын министерство ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ 1954 онойнгоо түсэбые дутуугаар дүүргээ. Ажалай бүтээсын талаар бүхы дээрээ түсэбөө дүүргэһэншье һаа, зарим министерствонүүдэй олон предприятинууд ба барилганууд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ даалгабаряа дүүргээгүй.

IX.

Национальна доходой ургалта, арадай материальна ба культурна байдалай хэмжээнэй һайжаралга

1954 ондо арадай материальна ажана байдал, культурна байдалай хэмжээн саашадаа дээшэлүүлэгдээ.

1953 онтой сасуулхада 1954 ондо СССР-эй национальна доход 11 процентээр ургаа.

Арадай үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудай гүрэнэй розничнэ үнэ сэнгүүдые 1954 ондо химдаруулга хадаа хүн зондо жэлдээ 20 миллиард түхэригэй сэбэр ашаг олзо үгэһэн байна.

Национальна доходой ургалта, гүрэнэй розничнэ үнэ сэнгүүдые химдаруулга, мүн тэрэшэлэн худөө ажахын талаар парти, правительствын бэелүүлһэн хэмжээ-ябуулганууд хадаа хүдэлмэришэд, албахаагшад болон таряашадай олзо доходые саашадань дээшэлүүлгэ хангаа.

Мүнгэн салин хүлһэнэй дээшэлһэнэй ба үнэ сэнгүүдые химдаруулһанай ашаар хүдэлмэришэд болон албахаагшадай бодото салин хүлһэн жэл соо 5 процентээр ехэ болоо.

Худөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ, худалдаха, налогто хүнгэлэлтэ хэхэ талаар 1953 оной хоёрдохи хахадта ба 1954 ондо үнгэргэгдэһэн хэмжээ-ябуулгануудай ашаар колхозууд болон колхознигуудай олзо доход нилээд ехэ болоһон байна. Колхозуудай финансова байдал бэхижээ. Худөө ажахын банкын хубаагдадаггүй фонднуудай счёдуудта колхозуудай мүнгэн зөөри 1954 оной турша соо 35 процентээр, Гүрэнэй банкын текуци счёдуудта—78 процентээр ехэ болоһон байха юм.

Урда жэлнүүдэйхи шэнги, үнгэрэгшэ жэлдэшье хүдэлмэришэд ба албахаагшадай социальна страхованяар тэдхэмжэ болон түлөөһэ, социальна хангалгаар пенси, олон үхибүүтэй, ганса бэе эхэнүүдтэ тэдхэмжэ, һурагшадта стипенди, түлөөһэгүй медицинскэ туһаламжа, түлөөһэгүйгөөр ба хүнгэлэгдэһэн сэнгээр санатори болон амаралтын байшангуудта ошохо путёвко, түлөөһэгүй һуралсал, мэргэжэлээ дээшэлүүлгэ гэхэ мэтын ба бусад тэдхэмжэ болон түлөөһэ гүрэнһөө хүн зон абаһан байна. Тэрээнһээ гадна, бүхы хүдэлмэришэд ба албахаагшад салин хүлһэеэ абажа байгаад, хоёр неделиһээ доошо бэшэ болзортой амаралтануудые, тиихэдэ зарим мэргэжэлэй хүдэлмэрилэгшэд бүришье ута болзортой амаралтануудые абаһан байха юм. 1954 ондо хүн зон 146 миллиард түхэригэй дээрэ дурсагдаһан бүхы түлөөһэ болон хүнгэлэлтэнүүдые абаһан байна.

Мүнгэн салин хүлһэнэй дээшэлһэнэй, арадай хэрэглэлэй эд товарнуудай үнэ сэнгүүдэй химдарһанай, таряашадай мүнгэн ба натуральна олзо доходой ехэ болоһоной, гүрэнһөө үгтэдэг түлөөһэн ба хүнгэлэлтэнүүдэй ургаһанай ашаар хүдэлмэришэд, албахаагшад болон таряашадай олзо доход 1953 онтой сасуулхада 1954 ондо хамта дээрээ 11 процентээр ургаһан байна.

Хүдэлмэришэд, албахаагшад ба таряашадай мүнгэн олзо доходой ургаһантай дашарамдан, нөөсэлэлгын кассада хүн зоной мүнгэ хадагалалга жэл соо 10 миллиард шахуу түхэригөөр ехэ болоо.

1954 ондо социалистическэ культурын бүхы һалбаринуудта саашанхи амжалтанууд түйлагдаа.

Дунда һуралсалай хүгжэһэнтэй дашарамдан, дунда һургуулинуудай 8—10 классуудта һурагшадай тоо 1953 онтой сасуулхада 756 мянган хүнөөр, тиихэдэ 1950 онтой сасуулхада — 4 миллион 111 мянган хүнөөр олошороо, тэрэ тоодо худөө нютагуудта 8—10 классуудта һурагшадай тоо 1953 онтой сасуулхада 339 мянган хүнөөр, тиихэдэ 1950 онтой сасуулхада — 1 миллион 644 мянган хүнөөр олошороо. Долоон жэлэй һуралсалһаа бүгэдэниитын дунда һуралсалда орохо тушаа табигдаһан зорилгын ёһоор республикануудай столицануудта, республиканска мэдэлэй городуудта, областной, хизаарай ба томо промышленна центрнүүдтэ—эдэ городуудай дунда һургуулинуудай 8—10 классуудта һурагшадай тоо 12 процентээр олошороо. 1953 онтой сасуулхада дунда һургуулинуудай 10-дахи классые һурагшадай дүүргэжэ гаралга 76 процентээр дээшэлээ.

Дээдэ һуралсалай газарнуудта (заочно һуралсал оруулалсаад) 1732 мянган студентнүүд гэхэ гү, али 1953 онойхидо орходоо 170 мянган хүн олоор һуралсаһан байна. Техникумүүд болон тусхай дунда һуралсалай газарнуудта (заочно һуралсал оруулалсаад) 1790 мянган шахуу хүн гэхэ гү, али 1953 онойхидо орходоо 144 мянган хүн олоор һуралсаһан байха юм. 1954 ондо дээдэ ба дунда тусхай һуралсалай газарнууд 560 мянгаһаа дээшэ залуу мэргэжэлтэдые һургажа гаргаа. Дээдэ һуралсалай газарнуудта ба научна эмхи зургаануудта аспирантнуудай тоо олошороо.

Үйлэдбэриһөө таһарангүйгөөр үдэшын ба заочно дээдэ болон дунда тусхай һуралсалай газарнуудта, хүдэлмэришэд ба худөөгэй залуушуулай юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта һурагшадай тоо 1954 ондо 3 миллион хүн байгаа, 1953 онтой сасуулхада 8 процентээр олошороо.

Гүйсэд дээдэ һургуулитай гү, али техническэ дунда һургуулитай, арадай ажахыда хүдэлмэрилжэ байһан мэргэжэлтэдэй ниитэ тоо 1953 онтой сасуулхада 1954 ондо 9 процентээр олон байгаа.

Библиотекэнүүд ба клубуудай тоо олон болоо. 1954 ондо орон дотор 1,2 миллиард хэһэг номтой 390 мянга шахуу элдэб янзын библиотекэнүүд байгаа. Киноустановконуудай тоо 54 мянга болоо, 1953 онтой сасуулхада 2 мянгаһаа үлүүгээр олон болоо, табанжэлэй түсэбөөр 1955 ондо гэжэ тогтоогдоһон хэмжээнһээ үлүү гараа.

1954 ондо 5,5 миллионһоо дээшэ үхибүүд ба эдиршүүд пионерскэ лагерьнуудта, үхибүүдэй санаторинуудта, экскурсионно-туристска базануудта амарһан гү, али хүүгэдэй садуудтай, хүүгэдэй гэрнүүдтэй ба хүүгэдэй яслинуудтай дачна газарнуудта зундаа эмхитэйгээр гараһан байха юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ больницанууд, нарайлалгын гэрнүүд, диспансернүүд болон эмнэлгын бусад эмхи зургаанууд, мүн тэрэшэлэн санаторинууд ба амаралтын байшангууд олошороо. 1950 онтой сасуулхада 1954 ондо больничнэ койконуудай тоо 20 процентһээ үлүүгээр олон болоо; энэ хадаа больничнэ койконуудые олошоруулха гэжэ табадахи табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даалгабари болзорһоо урид, дүрбэн жэл соо дүүргэгдээ гэжэ харуулна. 1953 онтой сасуулхада 1954 ондо санаторинууд болон амаралтын байшангуудта амарха һууринуудай тоо 8 мянга шахуугаар олон болоо. Тэрэшэлэн үхибүүдэй яслинууд ба үхибүүдэй садууд олон болоһон байна. 1953 онтой сасуулхада врачуудай тоо 10 мянгаһаа үлүүгээр олон болоо. 1953 онтой сасуулхада 1954 ондо медикаментнууд, медицинскэ түхеэрэлтэнүүд ба зэр зэмсэгүүдые үйлэдбэрилгэ 19 процентээр ургаһан байна.

1954 ондо городууд, посёлогууд ба худөөгэй районно центрнүүдые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэри, коммунальна предприятинуудые—водопроводууд, канализаци, баннууд, хубсаһа угааха газарнууд, гостиницанууд болон колхознигой гэрнүүдые бариха хүдэлмэри, трамвайна, троллейбуснэ, автобусно холбооe үргэдхэхэ, байрын гэрнүүдые газтай ба параар дулаасуулдаг болгохо хүдэлмэри хэгдэжэ үргэлжэлөө.

1953 онтой сасуулхада 1954 ондо гүрэнэй гэр байрын барилгада мүнгэн зөөри һомололго 19 процентээр дээшэлээ.

Гүрэнэй предприятинууд, эмхи зургаанууд, нютагай Соведүүд, мүн тэрэшэлэн городууд болон хүдэлмэришэдэй посёлогуудай хүн зон гүрэнэй урьһаламжын туһаламжаар 1954 ондо хамта дээрээ 32 миллион үлүүтэй квадратна метр талмайтай байрын гэрнүүдые бариһан байна. Тэрээнһээ гадна, худөө нютагуудта 470 мянган байрын шэнэ гэрнүүд баригдаа.

* * *

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1954 оной гүрэнэй түсэбые дүүргэлгын дүнгүүд хадаа социалистическэ экономикын шууд ургажа байһые гэршэлнэ, СССР-ые хүгжөөхэ 1951—1955 онуудай табанжэлэй түсэбэй амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ ба арадай ажахын хэдэ хэдэн шухала һалбаринуудай талаар үлүүлэн дүүргэгдэжэ байһые харуулна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлени.

Германска Демократическа Республикын Министрнүүдэй Соведэй заседани

БЕРЛИН, январиин 21. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын министрнүүдэй Соведэй заседани 1955 оной январиин 20-до Берлиндэ болоһон тухай коммюнике «Нейес Дейчланд» газетэ толилбо. 1955 оной январиин 15-да германска асуудалаар СССР-эй правительствын хэһэн мэдүүлгэ заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Советскэ правительствын мэдүүлгые министрнүүдэй Совет һайшааха зуураа, энэ мэдүүлгэ хадаа Германска Демократическа Республикын правительствын, мүн бүхы немецкэ арадай хараа бодолтой ба хүсэл эрмэлзэлгэтэй бүрин зохилдохо байна гэжэ тэмдэглээ гээд коммюнике соо заагдана. «Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай» Германска Демократическа Республикын министрнүүдэй Соведэй 1954 оной февралиин 4-нэй тогтоолой дүүргэлтэ боложо байһаниинь заседани дээрэ мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ. ГДР-эй хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудай түрүүлэгшэнэр болон эдэбхитэдэй III конференциин министрнүүдэй соведтэ дурадхаһан һанамжанууд болон хэмжээ-ябуулганууд заседани дээрэ тэрэшэлэн хаража үзэгдэһэн ба һайшаагдаһан байна.

СССР-тэй ба КНР-тэй Японийн дипломатическа харилсаануудые байгуулхын түлөө конференци

ШАНХАЙ, январиин 21. (ТАСС). Киодо Цусин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хитадтай ба Советскэ Союзтай Японийн дипломатическа харилсаануудые байгуулхын түлөө национальна конференци Токиодо январиин 25-да болохонь. Хитадтай ба Советскэ Союзтай дипломатическа харилсаануудые һайжаруулгада зорюулагдаһан хэмжээ-ябуулганууд конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

Франциин Республикын соведтэ

ПАРИЖ, январиин 20. (ТАСС). Республикын соведэй гадаадын хэрэгүүдэй ба национальна оборонын комиссинууд парижска хэлсээнүүд тушаа элидхэлнүүдые түрүүшынхиеэ хаража үзэлгые үсэгэлдэр эхилээ. Гадаадын хэрэгүүдэй комисси өөрынгөө түрүүлэгшэ Марсель Плезанай элидхэлые шагнаһан байна. Парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталха тухай хуулиин проектые Республикын соведтэ зүбшэн хэлсэлгые февралиин 13 хүрэтэр дүүргэхые правительствые толгойлогшо Мендес-Франс эринэ гэжэ тэрэ мэдээсээ. Үгэ хэлэлгые февралиин 3-һаа урдуур эхилхэ аргагүй гэжэ комиссиин гэшүүд заагаа. Үгэ хэлэлгэ эхилхэ үдэр тухай асуудал шиидхэгдэнгүй үлөө.

Республикын соведтэхи юрэнхы оршон байдал правительствода бүри таарамжагүй боложо байна гэжэ газетэнүүд тоолоно. Республикын соведэй гэшүүдэй иимэ тогтууригүй болоһон ябадал юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, энэ оной июньдэ соведэй гэшүүдэй хахадынь шэнээр һунгагдаха байна. Тиимэһээ парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталхын түлөө голосовалаа һаа парламентска ажал-ябуулгаһаа хахасажа болохобди гэжэ тэдэнэй олонхидынь айдаг байна. Соведэй зарим гэшүүд парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталалгада хэдэ хэдэн тайлбаринуудые оруулхые һанана.

Иимэ эрмэлзэлгэнүүдһээ түбэгшөөжэ байһан дээрэһээ эсэслэн баталалга тухай хуулиин проектдэ заһабари болгон иимэ тайлбаринуудай оруулагдахагүйе, харин «хүсэлөө» мэдүүлһэн юрэнхы резолюци шэнгеэр эдэ тайлбаринуудай оруулагдахые туйлаха гэжэ Мендес-Франс оролдоно. Энэ хадаа ехэ удхашанартай юм. Юуб гэхэдэ, парламентска гуримай ёһоор, Республикын соведэй заһабаринуудые оруулаад байгаа һаа, хуулиин проект Национальна суглаан дээрэ дахин зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой юм. Тиихэдэ «хүсэлөө» мэдүүлһэн юрын резолюци хадаа хуулиин проектые нэгэдэхи палатада зүбшэн хэлсэхые уялгалжа шадахагүй байна.

Ицзяншань аралые Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин сүлөөлһэн тушаа

ПЕКИН, январиин 20. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондентын Чжэцзян провинциһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Ицзяншань аралые Арадай-сүлөөлэлгын армиин частынуудай сүлөөлхэ үедэ чанкайшистска 1.080 солдадууд болон офицернүүд алуулһан ба плендэ абтаһан байна. Арадай-сүлөөлэлгын армиин частьнууд олон тоото буу зэбсэг болон һомо хэрэгсэлнүүдые, тэрэ тоодо артиллерийскэ ехэ буунууд болон пулемёдуудые абалсаһан байна.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой шиидхэбэринүүд

ВЕНА, январиин 20. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой январиин 19-дэ болоһон үргэн заседаниин түгэсхэл дээрэ декларацu, Европын арадуудта хандалга, бүхы дэлхэйн арадуудта хандалга баталан абтаһан байна.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой Декларацu

1955 оной шэнэ жэлэй гарахын урда тээ хоёр аюул бии боложо арадуудта тохёолдоо гэбэл: Германиие дахин зэбсэглэхэ аюул бии болоһон ба атомна дайнда бэлэдхэхын ба тэрэниие зүбтүүлхын тулада шиидхэбэри баталан абтаһан байна. Арадуудай үмэнэ эб найрамдалай шэнэ хараануудай нээгдээд байһан үедэ, тэрэнэй түлөө харюусалгатай правительствонуудай ябуулга хэһэнэй, политическэ ажал-ябуулагшадай гү, али сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэдэй мэдүүлгэнүүдые хэһэнэй эсэстэ эдэ аюулнууд бии болоо. Эдэ ябуулганууд хамаатай арадуудайнь дура зоригто эсэргүүгээр, мүн бүхы дэлхэйн олониитын һанамжада эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй.

Германиие дахин зэбсэглэлгэ ба Азиин асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ замда Зүүн-Урда Азиин пактын (СЕАТО) тохёолдуулдаг тэдэ һаад түбэг хадаа Хойто-атлантическа блогой (НАТО) соведэй баталан абаһан шиидхэбэринүүдэй айхабтар ехэ аюултай байһыень харуулна.

Эдэ шиидхэбэринүүд хадаа хүн зоной дура һэшхэлээр ба уласхоорондын эрхээр буруушаагдаад байһан атомна дайе хуулита болгохо, иимэ дайнай шухала болохо тухай һанал бодолые олониитэдэ түрүүлхэ гэһэн зорилготой юм. Эдэ шиидхэбэринүүд Азида болон Европодо атомна дай һүжэрөөлгэдэ хүргэжэ болохо байна. Эдэ шиидхэбэринүүд бүхы түбинүүдэй оронуудта мүнөөшье аюултай болоод байна.

Германиие дахин зэбсэглэлгэ ба атомна дайе хуулита болголго хоорондоо нягта холбоотой юм. Энэ хадаа дэлхэйе хоёр блок болгон хубаарилгада, уласхоорондын арсалдаануудые шиидхэхэ арга болгон дайн байлдааe хэрэглэн хүсэ баримталха гэһэн һанаашалгануудта үндэһэлһэн нэгэл политикын үрэнүүд болоно. Энэ политика имагтал экономическа доройтон уналгада, үгырэл ядаралда ба дайнда хүргэжэ шадаха байна гэжэ арадууд өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ мэдэдэг байна. Энэ шэнэ аюулай тон ехэ болоод байһые сэгнэжэ үзөөд, тэрэниие зайсуулхын тулада өөһэдынгөө мэдэлдэ байһан бүхы аргануудые хэрэглэхыень эб найрамдалай түлөө бүхэдэлхэйн хүдэлөөн арадуудые уряална.

Арадуудай нэгэн һаналта ябуулганууд блогуудые байгуулха политикые эсэслэн зайсуулжа шадаха байна. Иимэ ябуулганууд хэлсээнүүдые хэхыень правительствонуудые баадхажа, буу зэбсэг хуряалгада болон атомна энергиие имагтал амгалан ажалда хэрэглэлгэдэ хүргэжэ шадаха байна.

Өөһэдыень атомна дайнай гасалан зоболондо хүргэхэ гэжэ байһан ябадалда хүнүүд хамаагүйгөөр хандажа шадахагүй байна. Атомна дайн тухай гү, али тактическа ба стратегическа зэбсэгүүд гэдэгэй хоорондо илгаа гаргаха тухай штабной гү, али правительственна дээдэ газарнуудай шиидхэбэри гаргажа шадаха байһан тухай асуудал эндэ табигданагүй. Зорилго юуб гэхэдэ, энэ дайнһаа уламжалан тохёолдохо һандарал, дарлалта ба үгырэлгые буруушаан, аюулгүй байдалай ба һалбаран бададалгын замда бултандаа орохын тулада бүхы арадуудта эб найрамдал, бэеэ даанхай байдалые болон өөһэдынгөө ресурснуудые хүгжөөхэ эрхые хангаха ябадал болоно. Баруун Германиие дахин зэбсэглэлгэдэ эсэргүү тэмсэлые үргэлжэлүүлхэ уряа, мүн атомна зэбсэгтэ эсэргүү кампаниие үргэнөөр эмхидхэхэ уряа энэ шухала болоод байһан ушарта имагтал тааралдаха байна бшуу.

Бүхы оронуудай эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй уулзахын тулада 1955 оной майн 22-то Хельсинкидэ Бүхэдэлхэйн ехэ Ассамблейе зарлалга энэ шухала болоод байһан ушарта имагтал тааралдаха байна бшуу.

Европын арадуудта хандалга

Вермахтые байгуулгые Европын арадууд буруушаана.

Европодо үхэл зоболон ба һандарал хохидол тохёолдуулһан армиие—дайнай дүүрэһээр оройдоол арбан жэл үнгэрөөд байхада—дахин һэргээлгые арадууд эсэргүүсэн буруушаана.

Урдын гитлеровскэ генералнуудай мэдэлдэ атомна зэбсэгэй үгтэжэ болохо байһан ябадал арадуудай дунда зэбүүрхэл үүдхэнэ.

Энэ гэмтэ ябадалтай арадууд хэзээдэшье эбсэхэгүй.

Вермахтые байгуулха тухай договорнуудые эсэслэн баталалга хадаа дүүрэхэеэ дүүрээд байһан баримта үшөө бэшэ юм.

Лондондо ба Парижда, эдэ шиидхэбэринүүдые һайшааһан парламентнуудта үгэ хэлэхэ зэргэтэй байһан депутадуудай хахадыншье эдэ хэлсээнүүдэй түлөө голосовалхые хүсөөгүй байха юм. Парижска хэлсээнүүдтэ өөһэдынгөө арадуудай дурагүйгөөр хандадаг байһые правительствонууд, мүн парламентнууд элитээр мэдэрхэ баатай болоһон байха юм. Гэбэшье, эдэ правительствонууд хадаа европейскэ арадуудай эсэргүүсэлтые, тусхайлбал, немецкэ арадай өөһэдынь улам ургажа байһан эсэргүүсэлтые тоохогүй гэһэн һанаашалга гаргана.

Арадайнгаа дура хүсэлдэ эсэргүүгээр парламентнуудай баталан абаһан шиидхэбэринүүд арадуудые уялгалжа шадахагүй байна.

Шэнэ вермахтые байгуулгын аюулта хойшолонгуудтай байхые лондонско ба парижска хэлсээнүүдые баталһан правительствонууд саашадаа нюуха далдалха аргагүй болоод байна. Баруун Германиие дахин зэбсэглэлгэһээ уламжалан Зүүн Германида зэбсэгтэ хүсэнүүд байгуулагдаха зэргэтэй болоно. Баруун Германиие зэбсэгжүүлгэ хадаа яаралтайгаар зэбсэглэлгые бүри шангадхаха, мүн Германиин эбэй ёһоор нэгэдхэхэ арга боломжые олон удаан жэл соо хаһаха, Европодо аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха хэрэгые ямараaршье эмхидхэлгэдэ бэрхэшээл тохёолдуулха байна.

Лондонско ба парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталжа бэелүүлгые таһалдуулхын тулада бүхы хүсэ шадалаа зорюулхыень, бүхы эршэ хүсэл ба бүхы эрэлхэг зоригоо зорюулхыень бүхы оронуудай эрэшүүл ба эхэнэрнүүдые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет уряална.

Германска милитаризмые һэргээлгэдэ һаад ушаруулхын ба эб найрамдалда дуратай Германиин хабаадалгатайгаар Европын аюулгүй байдалые хангахын тулада бүхы хүсэлэл оролдолгоёо нэгэдүүлэн арьбадхахыень Германиие дахин зэбсэглэлгэдэ эсэргүү баатарлиг тэмсэл хэжэ байһан эрэшүүл болон эхэнэрнүүдые, аюулай тохёолдожо байһые мэдэрдэг боложо байһан бүхы хүнүүдые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет уряална.

Бүхы арадуудай туһаламжаар Европо хадаа шэнэ вермахтые бии болгуулхагүй.

ВЕНА, 1955 оной январиин 19.

Дэлхэйн арадуудта хандалга

Атомна дай һүжэрөөхэ бэлэдхэл зарим правительствонууд мүнөө үедэ хэжэ байна. Тэдэнэр хадаа иимэ дайн зайлашагүй болохо юм гэһэн һанал бодол арадуудта түрүүлхые хүсэнэ.

Атомна зэбсэг хэрэглэгдэбэл алалга хюдалгын дайнда хүргэхэ байна.

Атомна дай һүжэрөөһэн правительствонууд өөрынгөө арадай этигэл найдабариие хүлеэхэеэ болихо ба бүхы арадуудаар шоолуулан буруушаагдаха гэжэ бидэнэр мэдүүлнэбди.

Атомна дайнда хэн бэлэдхэнэб тэдэниие бидэнэр эсэргүүсэн буруушаанабди.

Бүхы оронуудта атомна зэбсэгэй запасуудые усадхахые ба тэрэниие үйлэдбэрилгые дары зогсоохые бидэнэр эринэбди.

Фредерих Жолио-Кюри (Франци), эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй түрүүлэгшэ,

Гавриэль Д'Арбусье (Хара Африка), Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй вице-түрүүлэгшэ, адвокат,

Г-жа Эжени Коттон (Франци), Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй вице-түрүүлэгшэ, эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа Федерациин түрүүлэгшэ,

Александр Фадеев (СССР), Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй вице-түрүүлэгшэ, уранзохёолшо,

Леопольд Инфельд (Польша), Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй вице-түрүүлэгшэ, физикын профессор,

Го Мо-жо (Хитад), Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй вице-түрүүлэгшэ, Хитадай Наукануудай академиин президент,

Жоржи Амаду (Бразили), уранзохёолшо, бразильска уранзохёолшодой национальна ассоциациин түрүүлэгшэ,

Лоран Козанова (Франци), депутат, урдын министр,

Эммануэль Д'Астье Де Ла Вижери (Франци), депутат, урдын министр,

Илья Эренбург (СССР), уранзохёолшо, депутат,

Вильгельм Эльфес (Германи), Мюнхен-Гладбахын урдын бургомистр, нэгэдэлэй, эб найрамдалай ба эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэдэг немецүүдэй союзай түрүүлэгшэ,

Джеймс Эндикотт (Канада), эб найрамдалые хамгаалха Канадска конгрессэй түрүүлэгшэ,

Назым Хикмет (Турци), поэт,

Иосиф Громадка (Чехословаки), Прагадахи теологиин факультедэй декан,

Александр Корнейчук (СССР), драматург, депутат,

Ян Мукаржовский (Чехословаки), Прагадахи Карловын университедэй ректор,

Деннис Ноэль Притт (Великобритани), юрист, эб найрамдал хамгаалха Английска комитедэй түрүүлэгшэ,

Луи Сайян (Франци), профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин генеральна секретарь,

Эмилио Серени (Итали), сенатор,

Г-жа Джесси Стрит (Австрали), Сан-Францискода болоһон ООН-эй учредительнэ конференцидэ Австралиһаа хабаадаһан урдын түлөөлэгшэ,

Антуан Табет (Ливан), архитектор,

Николай Тихонов (СССР), поэт, эб найрамдалые хамгаалха Советскэ комитедэй түрүүлэгшэ,

Уильям Уэйнрайт (Великобритани), уранзохёолшо, эб найрамдалые хамгаалха Английска комитедэй эмхидхэлшэ секретарь,

Жан Лаффит (Франци), Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй генеральна секретарь, уранзохёолшо,

Изабелла Блюм (Бельги), Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретарь, урдын депутат,

Винсент Данкен Джонс (Великобритани), Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретарь, публицист,

Пантелеймон Гуляев (СССР), Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретарь, журналист,

Ли И-ман (Хитад), Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретарь, экономист,

Айвор Монтегю (Великобритани), Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретарь, кинорежиссер,

Риккардо Ломбарди (Итали), депутат, урдын министр, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюрогой гэшүүн,

Абдерраман Бушама (Алжир), архитектор, эб найрамдалай тала баригшадай Алжирска комитедэй түрүүлэгшэ,

Генрих Брандвейнер (Австри), уласхоорондын эрхын талаар профессор, эб найрамдалай тала баригшадай Австрийска соведэй түрүүлэгшэ,

Алберто Кавальканти (Бразили), кинорежиссер,

Робер Шамбейрон (Франци), урдын депутат,

Жак Дени (Франци), демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин генеральна секретарь,

Остап Длуский (Польша), депутат, редактор,

Амброджо Донини (Итали), сенатор,

Эрвин Эккерт (Германи), ландтагай депутат, эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй баруунгерманска комитедэй түрүүлэгшэ,

Эрнст Фишер (Австри), уранзохёолшо, урдын министр,

Нино Фольярези (Итали), профессор,

Рагнар Форбекк (Норвеги), пастор, Ослодохи кафедральна сүмын капеллан,

Сергей Герасимов (СССР), кинорежиссер, депутат,

Каоруясун (Япони), «Хосей» университедэй уласхоорондын эрхын профессор, атомна ба водородно зэбсэг хорихо тухай эрилтэ доро гар табюулха Национальна соведэй генеральна секретарь,

Кинкадзу Сайондзи (Япони), советнигүүдэй палатын урдын гэшүүн, «Ниси Ниппон Симбун» газетын директор,

Лю Гуань-и (Хитад), эб найрамдалые хамгаалха ба американска агрессидэ эсэргүүсэн тэмсэхэ Хитадай арадай комитедэй генеральна секретарь,

Лю Чжань-шэн (Хитад), профсоюзуудай Бүхэхитадай федерациин түрүүлэгшын орлогшо,

Кларенцо Менотти (Итали), урдын сенатор,

Парамесваран (Инди), эб найрамдалай Бүхэиндийскэ соведэй секретарь,

Эрвин Шарф (Австри), уранзохёолшо, Австриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин түрүүлэгшэ,

Зекерия Сертель (Турци), уранзохёолшо, журналист,

Валентин Сорокин (СССР), экономист,

Пандит Сундерлал (Инди), уранзохёолшо,

Альфредо Варела (Аргентина), уранзохёолшо,

Пауль Вандель (Германи), депутат, урдын министр,

Гейнц Вильман (Германи), эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй немецкэ соведэй генеральна секретарь,

Хорхе Саламеа (Колумби), уранзохёолшо, урдын министр,

Тейтельвойм (Чили), уранзохёолшо,

Гейнц Альтшуль (Австри), эб найрамдалай тала баригшадай Австрийска соведэй генеральна секретарь,

Г-жа Яношне Бугар (Венгри), эб найрамдалай Бүхэвенгерскэ соведэй секретарь,

Нестор Грачелли (Аргентина), адвокат, университетскэ федерациин урдын президент,

Г-жа Роза Холлендер (Бельги), эб найрамдалые хамгаалха Бельгийскэ союзай генеральна секретарь,

Иза Ибрахим (Индонези), эб найрамдалай тала баригшадай Индонезийскэ национальна комитедэй секретарь,

Иорис Ивенс (Голланди), кинорежиссер,

Феликс Иверсен (Финлянди), нэгэдэмэл нацануудай ассоциациин Бүхэдэлхэйн федерациин вице-түрүүлэгшэ,

Антон Стренд (Швеци), эб найрамдалые хамгаалха Шведскэ национальна комитедэй секретарь,

Суросо (Индонези), эб найрамдалай тала баригшадай Индонезийскэ национальна комитедэй генеральна секретарь,

Луис Ведалео (Колумби), уранзохёолшо,

Фернан Винь (Франци), эб найрамдалай Национальна соведэй генеральна секретарь,

Г-жа Мирьям Вире-Туоминен (Финлянди), «Финляндиин эб найрамдалай тала баригшад» гэжэ организациин генеральна секретарь,

Якоб Вольф (Голланди), журналист,

Бруно Бернини (Итали), демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин түрүүлэгшэ,

Бертолини, эсэргүүсэлгын тэмсэлшэдэй, фашизмһаа хохидогшодой ба тэрээндэ зобоолгон хэһээгдэгшэдэй уласхоорондын федерациин секретарь,

Поль Делануэ, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай уласхоорондын генеральна секретарь,

Луиджи Грасси, профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин секретарь,

Зоя Иванова, эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин секретарь,

Г-жа Молли Мандель, эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин секретарь,

Г-жа Хильдэ Нейман, юрист, юристнүүд—демократуудай уласхоорондын ассоциаци,

Се Ван-дин, студентнүүдэй уласхоорондын союзай вице-түрүүлэгшэ,

Таптиков, профессор, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай уласхоорондын федераци,

Сорин Тома (Румыни), журналист,

Ярослав Ивашкевич (Польша), уранзохёолшо, эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэпольско комитедэй түрүүлэгшэ,

Леон Кручковский, польско уранзохёолшодой союзай түрүүлэгшэ,

Виктор Клосевич, Польшын профсоюзуудай Центральна Соведэй түрүүлэгшэ,

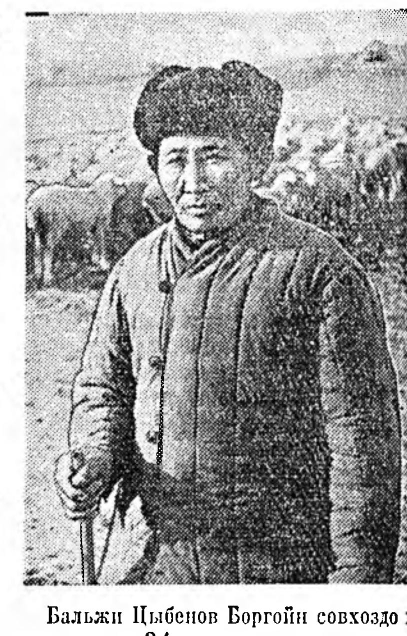
Макс Козинс (Бельги), физикын профессор,

Г-жа Фарж, эб найрамдалай французска Национальна соведэй президиумэй гэшүүн,

Георгий Пиринский (Болгари), эб найрамдалые хамгаалха Национальна комитедэй гүйсэдхэхэ бюрогой вице-түрүүлэгшэ.

* * *

Энэ хандалгые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой үргэн заседанида хабаадагшад угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаһан байна. Энэ документые һайшаажа байһанаа заседанида хабаадагшад нэрьесэ альга ташажа элишэлэн мэдүүлээ. Удаань дэлхэйн арадуудта хандаһан энэ хандалга доро заседанида хабаадагшад бултадаа гараа табяа. Тиигэжэ энэ шухала документ доро гар табюулха бүхэдэлхэйн кампани эхилһэн байна.

Бальжи Цыбенов Боргойн совхоздо хонишоноор 24 жэл соо хүдэлмэрилжэ байна. Эрхим ажалайнгаа түлөө үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ оножо ерээ. Нүхэр Цыбенов хонидые адуулха талаар ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ хонидые таргалуулха түсэбөө 30 центнерээр үлүүлжэ, ажалай нэмэлтэ түлбэридэ 2 мянган түхэриг абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Бальжи Цыбенов үбэлэй сагта хонидоо адуулжа ябана. М. Поповой фото.

Барилгын модо бэлэдхэжэ байна

Бичурын аймагай Бодонгуудай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ барилга ехээр хээ. Жэшээлхэдэ, тугалай үхэрэй, хониной байрануудые, механизированнэ 2 ток, 2 улаан булан барьһан, гахайн байра шэнэдхэн заһабарилһан байна. Гадна колхоз өөрын электростанцитай болонхой.

Колхоз энэ жэлдэ культурна ба байрын гэр байшангуудые олоор бариха гэжэ хараалаад, Бага-Кунале[illegible]йн МТС-эй механизаторнуудай туһаламжатайгаар барилгын модо аймаг соогоо баранһаа урид бэлэдхэжэ захалаа.

МТС-эй трактористнууд нүхэд Бато Доржиев, Очиржаб Ешеев гэгшэд нүхэдтэйгөө хамта 300 кубометр барилгын модо бэлэдхээ. Мүнөө модо бэлэдхэлгын хүдэлмэри түлэг дүүндаа ябажа байна.

М. Фалилеев.

Волейболоор городой түрүү һуури эзэлхын түлөө

Волейболоор городой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улан-Удын паровозо-вагонно заводой Культурын ордоной спортивна зал соо һаяхан болобо.

Энэ мүрысөөндэ бүхы дээрээ городой спортивна общественнуудай эрэшүүлэй 8, эхэнэрнүүдэй 6 команда уулзаха юм.

Нааданай түрүүшын үдэр «Динамо», «Наука» гэжэ спортивна общественнуудай эрэшүүлэй командануud уулзажа, «Наукын» волейболистнар 2:0 тоотойгоор илаба.

Удаань ПВЗ-гэй «Локомотивай» ба «Искрагай» 1-дэхи командануудай хоорондо шанга тулалдаан болжо, 2:1 тоотойгоор ПВЗ-гэй команда шүүһэн байна. ПВЗ-гэй «Локомотивай», «Наука» гэжэ спортивна общественнуудай эхэнэрнүүдэй командануud уулзаа. «Наука» общественна команда 2:0 тоотойгоор илаһан байна.

«Искра» общественнуудай эхэнэрнүүдэй 1-дэхи ба 2-дохи командануудай уулзалга 2:1 тоотойгоор, нэгэдэхи командынхидай илалтаар дүүрээ.

Мүн ПВЗ-гэй «Локомотивай» дэхи команда ГорОНО-гэй эдиршүүлэй спортивна һургуулиин волейболистнартай наадаад, тэдэниие 2:1 тоотойгоор шүүгээ.

Эдэ уулзалгануудай дүнгөөр ПВЗ-гэй «Локомотивай» 2 команда түрүү зэргэдэ, удаань «Искра», «Наука» общественнуудай командануud һайн дүнгүүдтэй ябажа байна.

Мүрысөөн үшөө үргэлжэлһөөр.

Е. Николаев.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Мүнөөдэр кинотеатрнуудта

Бурят-Монголой оперо ба балетэй театрта—«Бахчисарайский фонтан» (12 ч.), «Пиковая дама» (20 ч.).

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта—«Руслан и Людмила» (10 ч. 30 м. ба 12 ч.), «Испытание верности» (12 ч. 30 м., 15 ч. 45 м., 18 ч., 20 ч. 15 м. ба 22 ч. 30 м.).

«ХРОНИКА» кинотеатрта—«Мойдодыр», «Карандаш и клякса» (10 ч. 30 м., 11 ч. 30 м., 12 ч. 30 м. ба 13 ч. 30 м.), «Стрекоза» (14 ч. 30 м., 16 ч. 20 м., 19 ч. 10 м., 21 ч. ба 22 ч. 45 м.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта— Срочное письмо» (10 ч. 30 м., 12 ч. 30 м., 14 ч. 30 м. ба 20 ч. 30 м.), «Кто смеется последним» (16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м. ба 22 ч. 30 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 31-48, культуры и быта, промышленности — 35-11, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00359. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 45